

Izhaja vsak dan... Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54... Račun pri poštne čeki...

Ljubljana, 22. septembra. Zadnji čas se trdovratno ponavljajo vesti da se pripravljajo zblizanje z Madžarsko...

Naša javnost je glede možnosti prijateljstva s tema dvema državama še vedno skeptična. Teško je zaupati tako prvi kot drugi.

Madžarska sta si bili, ali točneje, sta si še bližnji v tem, da vzdržujeta še nade na restavracijo nekdanjega stanja.

Madžarskem deluje kopa iredentističnih društev, katerih delovanje je usmerjeno na to, da se pridobijo zopet nekdanje okrske province pripadlje sosednim narodnim državam.

V Bolgariji na sličen način obvladuje javnost makedonska revolucionarna organizacija, ki je faktično povsem bolgarska institucija.

Naša javnost se vprašuje, kaj bi moglo povzročiti preokret v Pešti ter v Sofiji. Če preomotivamo položaj, ne moremo si misliti drugače, kakor da je odločilno učinkovito preokret v splošni evropski situaciji.

Tako se duh pomirjenja med evropskimi narodi vendarle jači, ne le na zapadu, marveč tudi v podonavski srednji Evropi in tudi na Balkanu.

Iz skuščinskih odborov. Beograd 22. septembra. r. Depoldne je bil sejo finančni odbor, na kateri je razpravljalo o poročilu glede trgovnice svile v učevju.

Po Uzunovičevih izjavah Konference v vladi. — Razpoloženje v radikalskem klubu. — Minister Srškić demantira svoj sestanek z dr. Korošcem. — Krajačev položaj.

Beograd, 22. sept. n. Danes je šef vlade g. Uzunović dal časa konferenci s predsednikom skupščine Markom Trifkovičem. Po tej konferenci je Uzunović odšel v radikalski klub, kjer je bilo zbrano večje število radikalnih poslancev.

Minister Srškić, ki je danes dospel iz Sarajeva, je izjavil Vašemu dopisniku, da ni imel nobenega političnega sestanka z dr. Korošcem, ampak da ga je le srečal v tramvaju.

vaju. Minister je nadalje izjavil, da je pričakovati krizo vlade z donošenjem zakona o centralni upravi, oziroma po tem donošenju.

Ze večer smo zabeležili vest, da je popoldnež trgovskega ministra dr. Krajača zelo omajen. Sedaj so mu tudi radicevci začeli očitati, da za svojega ministrova ni ničesar napravil.

Velike priprave za sprejem čsl. parlamentarcev Zastopniki čsl. parlamenta bodo ostali dva dni v Sloveniji. — Na Bledu jih sprejme kralj.

Beograd, 22. sept. p. Kakor poroča «Politika», se bo Narodna skupščina sestala 4. oktobra k emi sami seji.

V konferenci predsednika skupščine Marka Trifkovića z g. Uzunovičem je bil ugotovljen program za sprejem českoslovaških parlamentarcev. Od večeraj se mudi v Beogradu zastopnik čsl. parlamenta poslanec dr. Uhlir.

denovac, Arangeljovac in Topolo, potujejo ponoč v Niš in od tam v Skoplje, od koder se vrnejo v petek popoldne v Beograd ter se še isti dan zvečer odpeljejo v Zagreb.

Predsednik skupščine se je danes obrnil na vse parlamentarne klube, da se sestavi medstrankarski pripravljalni sprejemni odbor Seveda je še mogoče, da se določen program še v podrobnostih spremeni.

Sporedna politika Vatikana in Kviralala Pogajanja za sklenitev konkordata z Rumunijo. — Averescu odpotoval iz Rima.

Rim, 22. septembra o. »Il Resto del Carlino« prav, da sta general Averescu in kardinal Gasparri na večerajšnjem sestanku razpravljala o zaključitvi konkordata z Rumunijo.

polodne sprejel generala Averescu, kj je danes odpotoval iz Rima. Razpravljala sta o skorajšnjem sklepu italijansko-rumunske trgovinske pogodbe ter se dogovorila, da se bodo tozadevna pogajanja pospešila.

Poseben «privilegij» za slovenske učiteljice

Beograd, 22. septembra. p. Večeraj je «Vreme» objavilo, da je prosvetni minister Miša Trifunović odredil, da se učiteljice ne smejo poročiti brez dovoljenja prosvetnega ministrstva.

Smrtna obsodba. Beograd, 22. septembra. r. Pred vojaškim sodiščem v Skoplju je bila večeraj proglašena obsodba v razpravi proti vojakoma 36. obmejne čete Dobrosava Popovića in Vukašinu Nikoliću.

Venizelos odklanja kandidaturu za grškega predsednika

Zeneva, 22. septembra. r. V ponedeljek dopoldne sta se sestala v Lausanni grški zunanji minister Argiropulos in Venizelos. O vsebini njunega razgovora ni ničesar znano.

Razgovori o balkanskem Locarnu

Zeneva, 22. septembra. r. Med našimi delegati in bolgarskim zun. ministrom Burvovom se razpravlja o sklenitvi garancijske pogodbe med Jugoslavijo in Bolgarsko.

Zaključek volitev v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo

Snoči je volilna komisija začela s skrutinijem. — Oфициelni rezultat bo predvidoma znan šele koncem tega ali začetkom drugega tedna.

Nas to veseli, ker je že s tem doprinešen dokaz, da so vse klerikalne napovedi zmagale bazirane na značnih gradivih brez vsake realne podlage.

Volilna komisija si je skrutinatorsko delo razdelila tako, da bo najpreje razporedila vse došle glasovnice po skupinah (bele, rdeče in modre glasovnice), poedine skupine pa po kategorijah. Začela je delo pri industrijski skupini.

Nas je pustilo klerikalno psovanje mirne in samo pomilovalno sno se smejali, ko smo čitali, kako polagajo gg. Jelačin in drugi SDS v grob, dasi smo opetovano izjavili, da bajejo klerikalci bolj dejansko proti strokovnim organizacijam obrtnikov, trgovcev in industrijalcev.

Volilna komisija si je skrutinatorsko delo razdelila tako, da bo najpreje razporedila vse došle glasovnice po skupinah (bele, rdeče in modre glasovnice), poedine skupine pa po kategorijah.

Javnost in volilci, ki želijo, da bi čim prej izvedela za rezultat volitev, mora pač potrpeti, da volilna komisija dokonča svoje delo. Do tedaj je vsako napovedovanje le kombiniranje. Zaupniki obeh v volilnem boju udeleženi grup so sicer obveščali svoje centre, vendar pa to tudi nepopolno, razen tega pa je volilo veliko število volilcev brez vednosti tako, da njihovi glasovi lahko prekuonejo še vse rezultate.

Predvidoma bo volilna komisija vrnila skrutinatorski posel ves tekoči teden in bo rezultat oficijelno razglašen šele koncem tega ali začetkom drugega tedna.

Nas je pustilo klerikalno psovanje mirne in samo pomilovalno sno se smejali, ko smo čitali, kako polagajo gg. Jelačin in drugi SDS v grob, dasi smo opetovano izjavili, da bajejo klerikalci bolj dejansko proti strokovnim organizacijam obrtnikov, trgovcev in industrijalcev.

Silne vremenske katastrofe v Ameriki

Ciklon porušil mesto Encarnacion v Paragvaju. — 500 mrtvih. Ogromno število žrtev na Floridi. — Tudi v drugih krajih severne Amerike silni viharji.

Montevideo, 22. septembra (brž.). Strašen ciklon je porušil mesto Encarnacion v Paragvaju. Po dosedanjih vesteh je 500 smrtnih žrtev.

Kakor poročajo iz Sioux City v državi Iowa, se je v bližini mesta utrgal oblak, vsled česar je reka Floyd tako narasla, da je podrla nasip. Voda je vdrla v mesto in ga mahoma poplavljal.

Newyork, 22. septembra d. O žrtvah katastrofe na Floridi so sedaj znani sledeči natančnejši podatki: V Miamiju je zahteval orkan 500 mrtvih ter 700 do 800 ranjenih.

Za nesrečne žrtve v Floridi so nabrali v ameriških Zedinjenih državah 100 milijonov dolarjev. Policija je prečela strog nalog, naj postrel brez odlašanja vse plenike, ki so prišli v mesto.

Konferenca Male antante v Ženevi

Zeneva, 22. septembra. r. Ministri Male antante dr. Beneš, dr. Ninčić in Mitilineu so imeli ta teden skupno konferenco, na kateri so poročali o svojih razgovorih s posameznimi zastopniki drugih držav v Ženevi.

Premog za železnice

Beograd, 22. septembra. n. Prometno ministertvo je dovolilo vsem železniskim nameniščencem oskrbo premoga za zimo iz najbližjega železniskega skladišča.

Vzpostavitev monarhije na Grškem

Rim, 22. septembra. k. Grški kralj Jurij se je večeraj vozil preko Milana, kjer so ga na kolodvoru sprejeli grški rojalisti.

Jugoslovensko-poljski prijateljska pogodba

(Od našega posebnega poročevalca.)

vi, Zeneva, 20. septembra.

Manifestacijski dnevi letošnjega rednega zasedanja Društva narodov so za nami. Dogodki, ki zanimajo in razburjajo radovedno občinstvo, so minuli. Zdaj se šele vrši pravo delo po komisijah, kjer se preračunava številna aktualna vprašanja in pripravljajo resolucije za zadnje seje plenuma. V Ženevi je menda vsako leto tako, da že prve dni septembrskega rednega zasedanja servirajo vse zunanje, takorekoč teaterske priredbe, kakor bi hoteli ustrediti tistim, ki nimajo časa ali denarja, da bi se cel september mudili na obali Lemanskega jezera in spoznali v drugi polovici meseca tudi mnogovrstno, čisto dolgočasno, zato pa morda edino resno in pozitivno delo Društva narodov.

Predlanskem so nam servirali takoj za predjužno Herriota in Macdonalda in hrupne manifestacije «novega levčarsko-demokratičnega pravca v svetovni politiki». Lani nas je že prvi dan počastil tedanji francoski ministrijski predsednik Painlevé in nam skupno z novim voditeljem angleške zunanje politike Austenom Chamberlainom poskusil razjasniti, zakaj so se pompozne obljube in veličastne vizije iz leta 1924 razblinile tako hitro v prazen nič. Letos smo prisostvovali domišljavi gesti španskega diktatorja, ki se je ujezil, ker v Ženevi niso hoteli priznati Španije za velesilo, in je prijavil izstop iz Lige narodov. Španski vihar v časi vode pa se je nenavadno urno polegel in Društvo narodov gre svojo pot, kakor da ni ne Madrida ne generala Prima de Riverre. Demonstrativna rehabilitacija Nemčije med veselite je tudi že dogodek iz polpreteklega časa in dr. Stresemann in Nemci, ki jih je pripeljal s seboj, se kretajo po Ženevi, kakor da so tu že davno udomačeni.

Vsakoletno zasedanje Društva narodov pa prinese še druge politične dogodke, ki se zasnujejo ali završijo v Ženevi kot izredno pripravljeno sestajališču diplomatov vsega sveta. Pogosto so taki stranski dogodki, ki se ne izvršijo v okviru pravega delovanja septembrskega zasedanja, pomembnejši nego ono, s čimer morejo postreči novinarju razprave v «Reformacijski dvorani» in bivšem hotelu «Nationalu».

Tak dogodek je vsaj za nas Jugoslovene sobotni svečani podpis poljsko-jugoslovenskega prijateljskega pakta in arbitražne pogodbe. V glavnih točkah sem že v sobotni brzjavki razložil dalekožnost obeh dokumentov. Poljska in Jugoslavija sta se zavezali, da se bosta posvetovali v vseh vprašanjih, ki se tičejo interesov obeh bratskih narodov. Dali pa sta si vrh tega besede, da bosta izmenjali misli tudi vselej, kadar nastopi kak važen dogodek v splošni evropski politiki, ki bi utegnil izzvati mednarodne težave. Po besedi obeh dokumentov, po izjavah obeh merodajnih voditeljev zunanje politike, g. Zaleskega in dr. Ninčiča in po vsem, kar se čuje za kulisami, se sme upravičeno reči, da je postala Poljska, ne sicer formalno, zato pa dejansko članica Male antante, vsaj jo podobne pogodbe vežejo tudi z Rumunijo in Češkoslovaško. To dejstvo je dr. Ninčič prkar potrdil v razgovoru z novinarji, ta dalekosežna ugotovitev izhaja tudi iz vseh besed poljskega zunanjega ministra.

Že na banketu novinarjev Male antante, ki so se ga udeležili vsi štirje zunanji ministri (Beneš, Ninčič, Mitilneu in Zaleski) — in kjer nas je, bodi povedano mimogrede, v početku zabaval, pozneje pa dolgočasil g. Radić z enim svojih znanih «govorov» o svetovnem miru, ljubezni in zvestobi v zakonu, seljaški demokraciji novinarjev, minljivosti ministrovanja itd. ter nas je počevala o pomenu Male antante gostobesedna rumunska delegatka gdč. Vaccarescu, ki nikdar noče zaostajati za g. Radićem v dolgovčnosti in prorokovanju — na tem banketu torej je edini izmed navzočih šefov delegacij povzel besedo g. Zaleski in izpregovoril nekaj resnih besed, prežetih s pravim slovenskim duhom.

V polni meri pa se je izkazala ta slovenska orientacija poljskega zunanjega ministra ob priliki sobotnega podpisovanja prijateljskega pakta.

Podpis jugoslovensko-poljske prijateljske pogodbe.

V soboto ob enajstih je dr. Ninčič na enem izmed običajnih sestankov z novinarji izjavil, da odide opoldne v poljsko delegacijo na Wilsonovem obrežju podpisat jugoslovensko-poljski pakt. Dejal je, da se bo izmenjava podpisov izvršila brez ceremonij in da zatorej novinarji ne bodo pripuščeni. Novinarji smo se razšli. Med tem časom pa je postal g. Zaleski dr. Ninčiču sporočilo, da bo po podpisu imel nagovor in da želi prisotnost zastopnikov jugoslovenskega tiska. Takoj so pohiteli dr. Ninčičevi kurirji na vse strani, da iztaknejo častnike in jih dopeljejo v poslopje poljske delegacije. Na ta način se nas je v kratkem času zbralo kakih 6 novinarjev na Wilsonovem obrežju, odkoder nas je povedel dr. Ninčič, obdan od zg. Lazarja Markovića, bernskega poslanika Jovanovića, šefa kabineta, protokola itd. V prostorih poljske delegacije nas je takoj sprejel g. Zaleski in vsem gostom priskočil stisnil roko. Dr. Ninčič in Zaleski sta sedla na naslanjaj v kotu in se vstopila v razgovor. Mi pa smo se seznavali z navzočimi poljskimi delegati, diplomati in novinarji. Na mizi sredi sobe sta ležala razgrneta po dva tiskana izvoda obeh dokumentov in pooblastilni pismi našega kralja in pred-

sednika poljske republike Mościckega. Iz spoštljive razdalje smo si ogledovali zgodovinske spise in — čakali. Srepa je zrl na sabljo oprti maršal Pilsudski, čigar slika je visela na steni, in čakajoč strmel v vrata. Nismo si mogli prav razlagati, kaj čakamo. Zdajci se odpro duri in vstopi g. Stjepan Radić v spremstvu molččega in mladostnega hrvatskega diplomata g. Krnjevića, ki s svojo zamišljeno in učeno molččnostjo v komisijah že drugo leto vzbuja splošno pozornost v Ženevi. G. Radić je opravil svojo zamudo, češ, da je pač moral govoriti v komisiji, ki razpravlja o opiju, nemoralnih filmih, belih sužnjih in borbi proti alkoholu. Dr. Ninčič je dejal, da bi mu bilo žal, če je moral prekiniti govor. Radić pa je odvrnil: «Ne, ne, govor sem končal!» Ta izjava je žela veselo odobranje.

Tedaj so gospodje posedli za mizo in napočili je zgodovinski trenutek. Najprej je bilo treba popraviti nekaj tiskovnih napak. Tako je pri imenu dr. Ninčiča, ki se z latinico podpisuje Nintchitch, manjkal drugi t. G. Ninčič je vstavil pogrešno črko s peresom g. Zaleskega, vsled česar je zastopnik poljske republike ostal brez pisalne naprave. Priskočiti mu je moral na pomoč za njim stoječji novinar, čegar pero je odtelil nevarno za novinarski posel, ker spada v — muzej zgodovinskih znamenitosti. Po končanih korekturah sta se ministra podpisala pod originala in kopiji dokumentov izmenično na desni in levi strani. Kako se to imenitno opravilo izvrši je razložil naš poslanik v Bernu g. Milutin Jovanović, ki mu je ta važna diplomatska formalnost bolj znana kakor gg. Ninčiču in Zaleskemu. Po podpisu sta oba ministra pritisnila svoj žig na dokumente.

Tedaj je vstal poljski zunanji minister in prečital svoj nagovor, ki je bil karakterističen po tem, da ni vseboval samo običajnih diplomatskih vjuidnostnih fraz, marveč je na več mestih jasno aludiral na to, da vežejo Poljsko in Jugoslavijo poleg splošnih interesov mirovne politike v Evropi tudi vezi krvnega sorod-

stva. G. Zaleskemu se je pri govoru brala z obraza globoka iskrenost in prepričanost. Ker pa njegova izgovorjava francoščne ni tako čudovito točna kakor pri njegovem predniku, grofu Skrzynskem, je prišlo do malega nesporazuma, pri katerem je g. Radić s svojo priznано neustrašenostjo branil hrvatske interese. G. Zaleski je namreč pozdravil v dr. Ninčiču zastopnika «bratskega naroda» (nation soeur), slišati pa je bilo, kakor da je rekel «srbskega naroda» (nation serbe). G. Radić je takoj opozoril dr. Ninčiča na to veliko in nepodstojno napako, nakar je Ninčič napisal Zaleskega, da se popravi ta mala redakcijska pomota. Nato so gospodje iskali po papirju, pri čemer se je posebno g. Radić podvival, da zasledi usodepolno besedo. In res so našli «soeur», dočim o «serbe» ni bilo ne duha ne sluha. G. Radić se je pomiril in da da duška svojim občutom. Je vzkliknil: «Nek živi Poljska!» To pot smo vsi Jugoslovenci sledili g. Radiću in Poljaki so nam odgovorili: «Živela Jugoslavija!» G. minister Zaleski pa je seveda pri tem rabil dolgo, uradno ime naše države.

G. Zaleskemu je odgovoril dr. Ninčič z lepim govorom, ki ga je imel pisane pred seboj. Govoru se je poznalo, da je bil napisan v zadnjem hipu in da ga ni napisal dr. Ninčič. Če bi bil doktor Ninčič sam prej prečital govor gospoda Zaleskega, gotovo ne bi dopustil, da ne bi v njegovem odgovoru bilo niti najmanjše aluzije na slovansko bratstvo. Razen tega nedostataka pa je bil Ninčičev govor veren izraz veselja našega naroda nad izvršenim prijateljskim paktom s Poljsko.

Tako se je končal uradni del podpisovalne ceremonije poljsko-jugoslovenske pogodbe. Neuradni del je sledil v sosedni sobi, kjer so nas brkne služabnice postregle s tečnim prigrizkom in s povsem zadostno zalogo izvrstnega šampanjca. Nato je celokupno družbo in potem še oba zunanja ministra posnel ženevski fotograf, ki se je odlikoval po hudi počastnosti in neprostovoljni duhovitosti. G. Zaleskega je krstil za eminenco, čeprav ta nima nič kardinalskega na sebi, g. Lazi Markoviću pa je rekel, da mora prekrizati desno nogo čez levo in ne narobe ...

Preselitev Mohorjeve družbe v Celje

Zakaj so napredni občinski svetniki v Celju glasovali proti preselitvi.

Celje, 20. septembra

V celjskem občinskem svetu se je obravnavala v plenarni seji dne 17. t. m. prošnja Mohorjeve družbe v Prevaljah, da občinski svet izreče lokalno potrebo glede premestitve njene tiskarne v Celje. Klub delovne večine je o tem vprašanju temeljito razmotril na svoji klubovji seji ter prišel predvsem iz gospodarskih in socialnih vidikov do zaključka, da lokalna potreba za kako novo četrto tiskarno v Celju absolutno ne obstoja. So pa bili v družbi vrsti tudi politični motivi, ki pri današnji popolni odvisnosti Mohorjeve družbe od klerikalno politične stranke vsakemu narodno-naprednemu Celjanu naravnost nalagajo nalogo, da ni napredn samo v besedah in pri kapljici vina, ampak da pokaže svojo voljo in svoje delo za narodno neodvisnost in gospodarski napredek kljub temu, da pritiskajo nanj razni klerikalni demagogi z vsemi mogočimi, dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi. Klub delovne večine v plenarni seji na dr. Ogrizkova izvajanja ni odgovarjal, ker ve, da klerikalcev o svojem pravilnem stališču itak ne more prepričati. Žal je danes zaradi politične strasti nedostopna za vsako pametno besedo tudi ostala opozicija, predvsem pa radikali. Ker je «Slovenec» posvetil premeštitvi Mohorjeve družbe v Celje precej demagoških besed in počastil celo posamezne odbornike Kluba delovne večine imenom — seveda iz nečednih in demenciatiskih motivov, da jim škoduje na njihovi eksistenici — je potrebno, da odgovorjamo s stvarnim argumenti.

Predvsem obstoja vprašanje, ali je v Celju podana lokalna potreba za četrto tiskarno ali ne, za kar je bil celjski občinski svet vprašan in tudi edino kompetenten, da o tem glasuje. Celje ima že dve veliki, stari in dobro urejeni tiskarni, vrhu tega pa še eno manjšo tiskarno; vse odgovarjajo današnjim celjskim potrebam. Vseled splošne gospodarske krize so se naročila za te že obstoječe tiskarne v Celju znatno skrcila tako, da so bile primorane reducirati celo starejšo in dobro kvalificirane delavce. Kaj pomenja danes preselitev večjih delavskih družin, o tem si seveda klerikalna gospoda ne bo belila svojih las. Samo da se ugodij njihovim strankarskim željam! Naravno je, da se lastniki in nastavljenici celjskih tiskarn novega, kakor znano, zelo velikega tiskarnskega podjetja bojijo, ker bi že obstoječe male celjske tiskarne, ki pa so že dolgoletni celjski davkoplačevalci, gospodarje in delavce v enakih meri silno škodovalo. Delovanje Kluba delovne večine v celjskem občinskem odboru pa gre za tem, da zaščiti predvsem obstoječa gospodarska podjetja in da obvaruje pred gospodarsko krizo in škodo tudi njihove gospodarje in služabnice. Mohorjeva družba pa v Celje ne bi prinesla samo tiskarne, ampak bi otvorila tu tudi knjigoznico in knjigarino. Saj že vegetirja v Celju knjigarina Slovske zadruge, ki bi naj bila zaenkrat samo predhodnica knjigarne družbe sv. Mohorja. Zaščititi je bilo torej treba poleg celjskih tiskarn tudi celjske knjigarne, ki jih imamo zaenkrat gotovo dovolj. Klub delovne večine je ravnal pravilno kot zaščitnik interesov naše obrti.

Preselitev tiskarne Mohorjeve družbe v Celje pa tudi ne predstavlja po mišljenju delovne večine v celjskem občinskem svetu nobenega narodnega in kulturnega vpra-

šanja. Kakor biasfemija iz klerikalnih ust se sliši danes, ako se sklicujejo na delovanje sv. Mohorja in solunška brata sv. Cirila in Metoda. Delo teh mož je bilo res narodno, srpno in preveto z idealno ljubeznijo do zatiranega slovanskega naroda. Kako malo pa je klerikalcev od teh svetlih imen in še manj od narodnega delovanja, so pokazali, ko so v zadnjem desetletju pred vojno prizrjali naravnost divjo golo proti idealnemu in požrtvovalnemu delu CM družbe za našo slovansko dečo pod tučevim jarmom ter so si pod poglavjem «Cirilemodarija» pritisnili sami na svojo brezdomovinsko čelo pečat večne narodne sramote. Priznavamo, da je bila Mohorjeva družba, dokler ni prestopilo njeno vodstvo v politični tabor SLS in dokler ni dala svojih kulturnih publikacij na razpolago tej politični organizaciji, kulturna ustanova splošne važnosti za vse Slovence. Ko pa je prešla enkrat, za kar je idealni Slovske gotovo ni ustanovil, s celim svojim razpoložljivim, od celokupnega slovanskega naroda, torej prav tako tudi od naprednjakov, donešenim kapitalom in sredstvi med organizacije SLS, moramo tudi Mohorjevo družbo presojati iz istega vidika, kakor vsako drugo strankarsko institucijo. Mnenje dr. Goričana, voditelja celjskih radikalnih občinskih svetnikov, da so pridobevali s pomočjo Mohorjeve družbe svoje publikačije tudi napredni pisatelji, kakor Cankar, Tavčar in Gangl, je popolnoma pogrešno in mu vsaj iz tega razloga ni bilo treba tako vneto zagovarjati preselitve Mohorjeve družbe v Celje. Pisateljstvo ni rokodeletstvo, ki hrepeni po materialnem dobičku. Slovenski pisatelji pri Mohorjevi družbi, kakor je bilo nekdanj, imajo gotovo za razvoj slovanske kulture in slovenske zavednosti najmanj toliko zaslug, kakor družba kot taka. Kajti baš oni so bili tisti kulturni delavci, ki so dajali njenim publikacijam visoke notranje vrednote, po katerih si je pridobila tako lepo število članov. Ko pa je začela plavati po klerikalnih vodah ter odvirati naše najboljše pisateljke, je s svojimi po večini povsem enostranskimi in pogosto manjvrednimi publikacijami izgubila vsaj v zavednejšem delu slovanskega naroda svoj prejšnji vpliv in zaslabo.

Nadalje, ali je res tako velikega narodnega pomena, da se preseli Mohorjeva družba, ki je delovala ves čas svojega obstoja med koroškimi Slovenci, sedaj s koroške granice v mirno zatišje celjskega mesta? Nemci na Koroškem želijo, da izginejo iz koroške zemlje zadnji ostanki slovanskega življa. Ali je družba poklicana, da družbino hiše v Celovcu, ki tvori močno slovansko posest, čim prej proda in prenese to nacionalno premoženje v osrčje Slovenije, kjer bo služilo strankarskim ciljem? Dr. Ogrizek je v občinski seji precej sramožljivo omenil zasluge Mohorjeve družbe za Slovenstvo in je s patetičnim glasom povdarjal, da mora biti vsakega Slovence sram, ki bi glasoval proti lokalni potrebi. Ustrezno bo pripomniti, da je bila v Celju Zvezna tiskarna skozi več desetletij tisto narodno podjetje, ki je nosilo v avstrijski dobi v Celju ves odij in bojeval težak boj proti nemštvu. Z ozirom na svojo lepo preteklost ima danes najmanj isto eksistenčno pravico, kakor vsako klerikalno podjetje Zvezna tiskarna je imela kot izključno narodno podjetje v klerikalnih vrstah hude sovražnike že v avstrijski dobi.

Skušali so škodovati to tiskarno z znano vlogo na nemški magistrat celjski, ki jo je napravil klerikalni poslanec in izrazil voditelj SLS. Nemška obrtna oblast je takrat tiskarno enostavno zaprla, le vsled intervencije vplivnega dr. Polja, se je njihova nakana, tiskarno popolnoma uničiti, izjalovila.

Končno nastane še vprašanje, ali se mora Mohorjeva družba preseliti ravno v Celje, ki velikega tiskarnskega dela več ne prenese in ali ji ni mogoče priti v Maribor ali Ljubljano, kjer tiskarniška podjetja SLS že obstojata in bi jih bilo treba z manjšimi investicijami samo razširiti? Jasno je, da so si izbrali Celje kot sedež Mohorjeve družbe samo zaradi tega, ker v Celju klerikalne tiskarne se ni, Mohorjeva tiskarna pa naj bi bila ona trdnjava, iz katere bi se širil klerikalizem uspešneje po raznih krajih Savinjske doline. Ali je treba, da se podpirajo naši celjski radikali, ki trdijo o sebi, da so dobri naprednjaki?

Spravljati v zvezo z lokalno potrebo Mohorjeve družbe v Celju Vodnikovo družbo, pa je, milo rečeno, depasirano. Obstojala bo in se razširjala po vsej Sloveniji iz svoje naravnega centra, pa naj pride tiskarna Mohorjeve družbe v Celje ali ne.

Dr. Ogrizek je kot navdušen avtonomist pri občinski seji namignil, da bo končna odločitev itak padla v Beogradu. Kot posebno priporočilo naj ne pozabi priložiti družbin koledar iz leta 1919, ter si priskrbiti podpore celjskih radikalov.

Redna seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 22. septembra.

Danes se je vršila deveta redna seja občinskega sveta mariborskega, ki jo je otvoril župan ob 17.30. Po overitju zapisnika je župan prečital vlogo Mestne hranilnice, o kateri se je vnela ostra debata. Upravni svet Mestne hranilnice še doslej ni predložil velikemu županstvu novih pravil. Občinski svet je sklenil, da se naroči upravnemu odboru, da v osmih dneh predloži oblastvom pravila, sicer jih bo predložil občinski svet sam.

Nato je prečital zunanjo brzjavko iz Beograda, v kateri se zahvaljuje dr. Arandjelović v imenu pravnikov mestu Mariboru za iskreni sprejem. Socialistični občinski svetniki so predložili vlogo, v kateri vprašujejo: 1. Kaj je z javno tehniko, ki bi se morala namestiti na glavnem kolodvoru pri tovrstnem skladišču? Župan je odgovoril, da je ministstvo obljubilo zadevni kredit. 2. Zakaj se tlakovanje Eimpillerjeve ulice zavlačuje? Župan je poročal, da so se glede tega vršile že tri licitacije in po tretji je mestna občina prošila, da izvrši sama tlakovanje, ministristvo pa je odredilo, da se odredi še četrta licitacija. 3. V kakem stanju se nahaja povisane najemnine vojašnice? Na to točko je odgovoril župan, da se bo glede tega vršila sodna razprava. 4. Na vprašanje, kaj je s tovorno davščino, je odgovoril župan, da je finančno ministristvo odredilo, da se smejo pobirati taki davki le z dovoljenjem ministristva, ki pa doslej še ni dalo nikakega pozitivnega odgovora.

Ker je občinski svetnik g. France odložil svoj mandat, se na njegovo mesto v disciplinarni odtok kooptira zastopnik JSS g. Ošlak, v finančni odtok pa g. Podlesnik. V novi hiši v Franciškanski ulici je bilo oddanih dvojce stanovanj, stavbni urad pa je zahteval eno zase, češ, da nima nikjer drugod namestiti svojih instrumentov. Po daljši debati se je izročila zadeva odtoku v presojo, začasno pa ostane pri dosedašnjem stanju.

Mestna občina ima na razpolago še več nemških učnih knjig, ki še niso razprodane in jih bo občina dala prosvetni upravi proti 15 odst. proviziji na razpolago.

Poročilu župana so sledila poročila odtokov. Referent socialnega odtoka je poročal o ustanovitvi kuratorija mestnega zavetišča in predlagal, da se voli vanj šest zastopnikov, med temi en občinski svetnik in zastopniki fizikata, šolske oblasti, socialnega urada itd.

Dr. Kac je poročal za tretji odtok in predlagal, da se dovoli razdelitev parcele št. 135 v 6 stavnih parcel. Pri tem se dovoli na Tržaški cesti gradnjo edino več kot enonadstropnim hišam. Meljska cesta in cesta Ob brodu se morata na vsak način regulirati, ker je promet tu čedalje večji. Regulirati pa je treba tudi podaljsek teh dveh cest, predvsem Tattenbachovo ulico, ki bo po načrtu odtoka šla skozi usnjarno tvrde Hofman. Tvrda je pripravljena prodati v poštev prihajajočo poslopja po zmerni ceni. V svrhu podrobnega sklepanja o tem predlogu sklenejo občinski svetniki, da si ob priliki na licu mesta ogledajo položaj. Odtok predlaga tudi nov most, ki bi spajal levi in desni breg Melje-Pobrežje.

Za četrti odtok je poročal dr. Jeroveč, ki je prečital 56 vlog. Protituberkulozni ligi se dovoli 9000 Din za kritje raznih stroškov. Pokojniskemu zavodu se prošnja za oprostitve davkov za lokalne zavrne. O regulaciji Pobreške ceste je poročal referent, da je pogodba glede nakupa v poštev prihajajočih objektov ob cesti že perfektna. V lokalne društva stanovanjskih najemnikov se postavi električna peč. Z vojaško oblastjo se pogodba za uporabo artiljerijske vojašnice za dobo enega leta kakor predlaga vojaška oblast, ne sklenc, ker bi preureditev lokala preveč stala. Pač pa se naprosi vojaška oblast, da za vojašnico v slučaju potrebe na razpolago. Nova meščanska šola v Magdalenskem predmestju se za enkrat ne zgradi, ker okrajni zastop ni dobil potrebnega kredita. O tem se je vnela dolga debata, ki je vedla do sklepa, da stopi občina v stik z okoliškimi občinami in da pride zadeva meseca decembra na dnevni red. Prošnjam raznih društev za podpore se za enkrat ne ugodi. Nadalje se je sklenilo, da prevzame občina upravo treh ribnikov in da se letos zgradi nov paviljon.

Za peti odtok je poročal g. Weixl, da je bilo izdanih več obrtnih dovoljenj.

Mestna občina naj po predlogu odtoka določa kak prostor, kjer bi se prodajalo izključno le en gros blago na dopoldanskem trgu.

Ob 21. je sledila tajna seja.

Politične beleške

SLS na vso moč tišči v vlado

Te dni je dr. Kulovec razlagal preplašenim volilec na Dolenskem, da bo SLS najdalje v treh mesecih v vladi, potem pa bo «vse dobro». Sedaj pa «Slovenec» obširno izvaja, da bodo tudi na Češkem prišli Nemci v vlado, torej mora vanjo priti tudi SLS. Primera med češkim Nemštvom, ki tvori veliko narodno manjšino v češki republici in SLS je tisto, kar je vredno zabeležiti. SLS loče pač vedno vzdrževati stališče, da smo Slovenci v Jugoslaviji narodna manjšina in ne del drž. naroda.

Uspehi klerikalne politike

«Slovenec» se pritožuje v nekem dopisu, da slovenski duhovniki ne prejemalej doklad v redu, da se katecheton ne izplačuje; jo nagrade za verouk, vsled česar ne morejo živeti — ne župniki in ne kaplani. Klerikalni poslanski klub šteje 20 poslancev in med temi je sedem duhovnikov. Vsi skupaj doslej niso mogli doseči, da bi slovenski duhovniki prejemalej redno svoje doklade, četudi so glavni stebel klerikalne stranke. Če ima klerikalna stranka, zlasti pa njen poslanski klub s sedmimi duhovniki, tako malo vpliva in skrbi, da niti svojim najzvestejim ne more preskrbeti, kar jim po zakonskih predpisi pripada, potem je popolnoma umevno, da je še manj dosegla s svojo politikjo za kmete, obrtnike, trgovce ter druge stanove in zakaj klerikalno časopisje o delu in uspehih politike voditeljev SLS trdovratno molči. Za SLS se pač ne more več porabljati geslo, da govore dejanja, zato je naravna posledica nesposobnosti njenih voditeljev, da se pojavljajo med njimi samimi intrige in da si za hrbotom drug drugemu očitajo malomarnost. Te intrige so se razvile že tako daleč, da na tistem rovarju tudi že proti dr. Korošču, ki mu očitajo komoditeto in brezobzirnost, pri čemer se čuti skoro vsakdo poklicanega za njegovega naslednika. Medsebojne intrige so edina posledica nesposobne politike klerikalnih voditeljev, na kaj drugega pa ne morejo pokazati. Računne te politike plačujejo seveda vsi stanovi v Sloveniji in v prvi vrsti oni, ki ne morejo računati na miloščno «vnerske» in «cerkvene» namene.

«Najbolj pokvarjena gospoda»

Zagreške «Novosti» razpravljajo o vprašanju, ali smo seljaška država, kakor to uči St. Radić in kakor za njim ponavljajo tudi drugi demagogi raznih barv. Člankar zavrača trditve, da smo «seljaška država», zato ker so seljaki v večini. Poljedelci so v vsaki državi v večini, ker so povsod najštevilnejši. Laž je, da imamo neko posebno «seljaško misij», bistveno drugačno od drugih držav. Mi nismo seljaška, temveč socialna in ekonomsko še zelo primitivna država. Mi se imamo šele razviti. Ta primitivnost sicer daje naši zemlji svoj značaj, vendar pa to nima zveze s seljastvom, ker je seljak v drugih naprednih državah povprečno ne samo bolj izobražen, temveč tudi strokovno kot poljedelec sposobnejši, kakor so povprečno sposobnejši intelektualci, delavci, obrtniki in trgovci. Pa niti v teh naprednih deželah s seljaško večino niti ne pride na misel, da bi se proglasili za «seljaško» državo. Skozi proces razvoja iz primitiv. razmer v naprednejše je moral iti vsak narod v Evropi. Podpirati ga je treba s šolo, vzorim gospodarstvom, grajenjem cest in železnic, s cenim kreditom itd., da prestane seljak ta proces v čim krajšem času. Nauk St. Radića in raznih drugih hrvatskih, srbskih in slovenskih Radićev pa ne stremi za tem, da se ta proces pospeši in olajša, temveč nasprotno, da se ovira. Oni skušajo naš narod ter državo zadržati na primitivni socialni in gospodarski stopnji, in ako bi bilo po volji teh «apostolov», bi najraje naš narod definitivno priklenili na to stopnjo. — Vseeno je, ali se tega zavedajo ali ne, ker to ničesar ne izpremenja na dejstvu, da odbijajo seljaka od sole, ko govore, da je učitelj pokvarjen gospod in da bo seljaka bode utelje počel seljak kakor učitelj; da je uradnik tvoj sluga, ker ga kot davkoplačevalca plačuješ, radi česar ga lahko poženeš, ako te ne uboga; da ubijajo v seljaku željo po znanju in izobrazbi, ko mu govore: «Ne ve ruje gospod in ne poslušaj, kaj govore, ker so vsi lopovi in pokvarjeni.»

Vseeno je za splošnost in za učinek, ali vedo ali ne, kaj delajo, ko tako govorijo. Ni pa vseeno zanje same. Ako vedo, kaj delajo, potem so sami «nabojlji pokvarjena gospoda», in «nabojlji gospodski lopovi», kar jih more biti, ako pa ne vedo, potem so ureti ali bedaki.

Ženevski demantiji g. Radića

Povedom izjav Stepana Radića o združiti Avstrije z Nemčijo, v «Nene Freie Presse» in o madžarskih manjšinah na Češkoslovaškem, ki so izšle v «Pester Lloyd», je izjavil češkoslovaški zunanji ministar dr. Beneš dr. Ninčiču, da ne veruje v točnost reproduciranih Radićevih izjav, ker smatra, da je Radić prevelik prijatelj Čehov. — Stepan Radić je takoj izjavil sotrudniku «Journala de Geneve», da je o priložnosti Avstrije z Nemčijo izjavil le to, da je to dejstvo, s katerim je treba računati. Izvedba združiti za enkrat še ni umestna da pa za Jugoslavijo ne more biti casus belli. «Nene Freie Presse», tako je dejal Radić, je tendenciozno spremenila njegove besede, češ da je on za priključek. Kar se tiče Madžarov, pravi sedaj Radić, da je izjavil »Pester Lloyd» le to, da ne bi hotel, da bi mu kdo poklonil milijon Madžarov blizu meje. Madžarski list da je te njegove izjave spremenil v protičeškem smislu, kar da nikakor ni bila njegova namera. Radić tudi v Ženevi pridno brblja in pridno demantira.

Naši kraji in ljudje

Poset naših letalcev prijateljskim državam

Včeraj jutraj so odpovali naši letalci v posete českoslovaškim letalcem v Prago, poljskim v Varšo in rumunskim v Bukarešto. Iz Novega Sada je odletelo pod poveljstvom komandanta prvga letalskega polka v Novem Sadu, podpolkovnika Jovana Jugovića, pet letal. Aeroplani so odpluli v skupini naenkrat. Na potu bodo okoli 5 dni, nakar se povrnejo v Novi Sad. V prvem aeroplanu sta pilot poročnik Njegovan in podpolkovnik Jovan Jugović, v drugem pilot major Miroslav Navratil in major Gjorgje Jovanović, v tretjem pilot kapetan Obulien in major Petar Vukčević, v četrtem pilot poročnik Bajdak in rezervni podpolkovnik dr. Hodžera, v petem pilot poročnik Dragutin Rupčić in kapetan Dragutin Gvozdanović. V vsakem letalu je dalje po en mehanik, med njimi Slovenec Stanko Drnovšek. Vsa letala so tipa Brege 19 z motorjem Loraine 450 HP.

Konferenca radi ureditve obmejnega prometa v Mariboru

V petek 24. t. m. se bo vršila v Mariboru konferenca zastopnikov avstrijske in jugoslovenske vlade radi ureditve obmejnega prometa med našo državo in Avstrijo. Pri tej priliki se bo tudi razpravljalo o vprašanju glede postavitve skupnega obmejnega kolodvora v Mariboru. Na konferenci bodo zastopana vsa na stvari interesirana ministrstva. Vodstvo naše delegacije je poverjeno velikemu županu mariborske oblasti g. dr. Otmarju Pirkmajerju.

Sestanek predsednikov in pevovodij v „Zvezi slovenskih pevskih zborov“ včlanjenih društev

Odbor Zveze slovenskih pevskih zborov si je v svrhu poživljenja dela v njenih društvih, nadel nalogo, da jih v čim tesnejši medsebojni zvezi navaja s potrebnimi nasveti k resnemu umetniškemu delu in podpori z vsemi možnimi sredstvi.

V ta namen prireja Zveza že nekaj let sem o priliki občnih zborov skupne koncerte, na katerih nastopajo — dokazujejo svoj napredek, poleg naših najboljših pevskih zborov tudi zbori skoro vseh včlanjenih društev.

Da se omogoči in temeljito pripravi enak koncert ob prihodnjem obdobjem zborov, ki bo 6. januarja prihodnjega leta, ter razjasni razmere v posameznih društvih, je Zveza zin odbor pod predsedstvom g. Hubada priredil 5. t. m. dopolnjen v pevski dvorani Glasbene Matice sestanek predsednikov in pevovodij omenjenih društev.

Častna udeležba 23 delegatov, ki so zastopali 15 društev (Glasbena Matica, Ljubljanski Zvon, Slavec, Sloga in Senticakovski zbor iz Ljubljane, Narodna štečalica iz Kranja, Bralno društvo iz Tržiča, Glasbeno društvo iz Kočevja, Zvon iz Trbovelj, Zvon iz Smartna pri Litiji, Lipa iz Litije, Zora iz Ježice, Glasbeno društvo iz Hrastnika, Žirovnikov zbor iz St. Vida in Pevsko društvo Dolenja vas pri Ribnici) je dokaz velike važnosti takih sestankov. Navzoč je bil tudi tajnik «Mariborske župe Južnoslo. pev. saveza» g. A. Skala.

Po pozdravu predsednika g. Hubada tajniškem in blaginjskem poročilu g. Premiča se je razvila obširna debata o raznih težkočah, ki baš v sedanjih dobi tako občutno ovirajo premnoga pevska društva v njihovem delovanju in napredku, mnogim pa celo ogrožajo njihov obstoj. Kot glavne tozadavne točke so se navajale: pomanjkanje dobrih pevovodij — posebno na deželi, vedno menjavanje pevcev vsled premeščanja, odtevanje pevcev od pevskega zbora z zavljanjem v druga društva in odsenke ter nazadovanje in pomanjkanje dobrega pevskega naraščaja vsled nesistematiznega šolskega pevskega pouka.

Po izjavah delegatov bo vsled navedenih ovir onemogočen nastop na prihodnjem Zvezinem koncertu nekaterim známim dobrim pevskim zborom. Da se ozdravijo navedene rak rane, so bili soglasno sprejeti zelo umestni predlogi gg. Skale, Lajovica,

Kramolca, Trosta, Cotmana, Svetela i. dr. ki jih bo skušal odbor Zveze v najkrajšem času izvesti. Predvsem je važen sklep, da se prosil prosvetno oblast za zboljšanje pevškega pouka v šolah in nastavljanje pevodstva zmognih učiteljev v krajih, kjer manjka pevovodij, ter sklep, prositi odbor obrtno-nadaljevalnih šol za uvedbo pet-

ja kot obvezen predmet. Zeleti je le, da bi bili omenjeni prošnji upeštevani!

Po pojasnilu podpreds. g. dr. Sviglja in pevovodje g. Prelovca ter g. Skale o odnosih do «Južnoslo. pev. saveza» ter nekaterih tozadavnih sklepkih je bil sestanek zaključen s soglasnim sklepom, da se enaki sestanki vrše redno četrtletno.

Selce princu z Jadrana

Selce, 20. septembra. Jugoslovenski Sokol v Seličih v Hrvatskem Primorju je odkril dne 12. septembra ob ogromni udeležbi naroda spominsko splošno prestolonasledniku, kraljeviču Petru. Radostna so bila tega dne srca vseh Sokolov, ker so mogli z vidnim znakom pokazati vso ljubav, ki jo goje do svojega najmlajšega brata. Sokoli iz Primorja so se zbrali v Seličih s starešinštvom župe Reka-Sušak na čelu. Uspela sokolska slavnost na Gornjem Jadranu nam je dala novih sil

štna v Seličih, Ante Antića. Povdarjal je, da je Jadransko morje stoletja čakalo, da sprejme v svoje naročje potomca Gjorgja Petrovića, vnuka Petra Mrkonjića, sina kralja Aleksandra Garajgorgjevića — mladega kraljevića, princa od Jadrana. Lansko leto dne 30. avgusta je stopil prestolonaslednik Peter prvič na svobodni Jadran. V spomin na ta slovesni dan je postavil Sokol na Seličih ploščo, ki naj poznim rodovom priča vso našo sedanje radost povodom prihoda bodočega kralja. Izročam to

in moči, da bomo vztrajali na potu k jugoslovenstvu.

Svečanosti je prisostvovalo okoli tri tisoč ljudi. Po blagoslovitvi plošče, katero je odkrila občina, je sledilo odkritje plošče sokolskega društva. Imenom kralja se je zahvalil s tribune podpolkovnik D. Damjanović, o pomenu važnega dogodka pa je izpregovoril sreski poglavar g. Brezinščak. Minister n. r. dr. Slavko Grujić je v krasnem govoru opisal obupne momente iz umirila srbske vojske čez Albanijo, kjer se je očel kraljeviča Petra pokazal vrednega vnuka Črna Jurja. Ogromen vtis je napravil posebno govor odvornika iz Vrnika. Mate Dvorničića, znanega istrskega rodoljuba. Poudarjal je nalogo, katere rešitev čaka kraljeviča Petra: Duševno ujedinenje Jugoslovenov. Med drugim je izjavil: «Prestolonaslednik nima preteklosti in sedanjosti, ali on je plod več stoletij, plod Soluna. Kajmakčalana in drugih zgodovinskih mest. Biti mora energičen (viharno odobravanje). Kakor sedaj tu, bomo odkrili spominsko ploščo tudi na Učki Gori, na njenem najvišjem vrhu. Gesla: Vera u Boga i seljačka sloga, Bog čuva Srbiju in Naprej zastave Slave spadajo v prošlost. Sodobno geslo vseh mora biti: Bog čuva Jugoslavijo! (Viharno odobravanje.)

Z velikim navdušenjem je bil pozdravljen tudi govor staroste sokolskega dru-

špomske plošče sedanjim in bodočim generacijam in kličem: Zivel princ od Jadrana! Zivel kralj Aleksander! Zivela kraljica Marija! Zivel dom Karajgorgjevićev! Zdravo! (Burni klici odobravanja so sledili tem besedam.)

Odkritju spominske plošče so prisostvovala številna društva, korporacije: Orjunski, dobrovoljci, armada, gasilci iz Sušaka, delegati Jadranske straže, zastopniki primorskih občin itd. Sušak je zastopal župan g. Kučić. Po svečanosti se je vršila zabava s plesom, ki je trajala pozno v noč. Luka je bila veličastno razsvetljena, posebno kraj, kjer je bila odkrita spominska plošča. Posebno pozornost sta vzbudila dva starčka iz Vrnika na otoku Krku, ki sta igrala na starinske narodne instrumente, takozvane «sopile». Tako je bila izvršena ideja Sokolskega društva v Seličih. Sokolska vztrajnost je premagala vse zapreke. Danes je v skatnati steni vzidana granitna plošča — delo tvrdke L. Salda v Pragi. Obenem je to prvi spomenik malemu kraljeviču prestolonasledniku v vsej Jugoslaviji. Na plošči so vklesane sledeče besede: Prestolonaslednik Petar Karajgorgjević godine MCMXXV. avgusta XXX. na ovome mestu prvi put stupio svojom nogom na slobodni Jadran. Na večito sećanje podiže ovu spomen-ploču Sokol Selce. 30./VIII. 1926.

Pojasnen zagonetni umor

Naši čitatelji so še spominjali, da je bila konec julija v Splitu na zverinski način umorjena vdova Jerica Čeh. Po daljšem poizvedovanju sta bila aretirana trgovec Risto Kostantinović in njegova ljubica Rika Papo, ki je stanovala pri Čehovi. Prvega so aretirali čez več dni v Zagrebu, Papovo pa v neki vasi v Dalmaciji. V splitskih zapisih sta dolgo oba trdovratno tajila vsako krivdo in je že kazalo, da bo preskajava končala z neuspahom in da ostane misteriozni umor nesrečne vdove za vedno nepojasnen. Zadnje dni pa je v aferi nenadoma nastopil popoln preokret. Papovo je namreč pričela dolžiti svojega ljubčka Kostantinovića, češ da je on umoril vdovo. Toda temu se je posrežilo dokazati, da usodnega večera sploh ni bil v Splitu, temveč da je odpoval v Zagreb. To je bilo za Papovo katastrofalno. Hočeš no-

češ se je udala končno v svojo usodo in priznala, da je ona izvršila strahoviti zločin in sicer radi tega, ker jo je njen ljubljence zapustil in je ostala, brez vsakih sredstev za življenje. Ko je Kostantinović še pobegnul iz Splita in jo ostavil popolnoma na cedilu, je Papova pričela voditi v svojo sobo moške, da bi tako vsaj nekaj zaslužila. Radi tega pa je prišla v spor s svojo gospodnjo Čehovo in jo je v trenutku skrajnega razburjenja udarila večkrat s tako silo s sekirjo po glavi, da se je zgrudila takoj mrtva.

Film
„Mi mladi pomorci ...“
Ni čudno, glavno vlogo igra »lepiši človek«
Ramon Novarro.
Sodeluje vojna mo narica!
Senzacija, ki pride v kino „Dvor“

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska opera.
Četrtek ob pol 20. zvečer.
Četrtek, 23.: Zaprtlo.
Petek, 24.: Zaprtlo.
Sobota, 25.: «Tosca». Gostuje baritonist Rudolf Bukšec. D.
Torek, 28.: «Wally» E.

Senticakovski gledališki oder
Sobota, 25.: «Hlapići». Premijera. (Otvoritev predstava.) Ob 20.
Nedelja, 26.: «Hlapići». Repriza. Ob 20.

Ilustrirana priloga nedeljske «Prager Presse» prinaša pet reprodukcij slik slovenskih umetnikov, ki imajo sedaj razstavo v Pragi. Reprodueirane so slike: Oljaska gora od Tonača Kralja, Mati z otrokom od Franceta Kralja, Nandeta Vidmarja «Pokrajina», Draga Vidmarja «Portret», in Franca Zupana «Ljubljansko predmestje».

Prvi nastop Tina Pattiera v berlinski državni operi. Cavtatski rojak, tenorist Tina Pattiera, do letos član družanske opere, je sklenil koncem lanske gledališke sezone večletno pogodbo z državnim gledališčem v Berlinu, kjer je prvič večkrat gostoval v operi in koncertni dvorani. Prošle dni je nastopil prvič kot redni član zavoda. Pel je ulo-

go Cania v Leoncavallovih «Pagliacci». Berlinski listi izredno hvalijo ta nastop, povdarjajo bleščečo lepoto Pattierovega glasu, dobro dramatično interpretacijo in tudi zunanost, ki je potrebna opernemu pevcu njegove vrste.

Otvoritveni koncert češke filharmonije v Pragi. Pred dnevi je otvorila češka filharmonija v Pragi svojo letošnjo sezono. Uvodni koncert je dirigiral izjemoma mojster Vaclav Talich, ki je s svojo sugestivnostjo zopet trpjal poslušalec. Na sporedu je bila Beethovenova Velika fuga v prireditvi Faliksa Weingartnerja, napisana za godalni orkester. dalje Novakova simfonična pesnitev «Večno hrepenenje» in Stravinskoga skladba «Saere du printemps». Izredno težek program je Talich mojstrsko naštirjal in izvedel. Posebno dinamični parti Novaka in Beethovenova so bili grandiozni.

Honeggerjev oratorij «Kralj David» pod taktirko skladatelja v Evian les Bainsu. 5. t. m. je dirigiral Artur Honegger v Evian les Bainsu svoj veliki oratorij «Kralj David». Sodeloval je orkester, broječ 120 mož, in velik pevski zbor pod vodstvom Romana. Oratorij ima obliko simfoničnega psalma ter je narejen po besedilu pisatelja Renēja Moraxa.

Berlin-ki režiser v dunajskem «Volkstheateru». Rudolf Bernauer, eden najsposob-

nejših berlinskih režiserjev, je zapustil Berlin ter se preselil na Dunaj, kjer je dobil nameščenje v Volkstheateru. Tu bo najpreje režiral lastno komedijo «Vrt Edena», v kateri nastopi med drugimi znana igralka Margareta Koeppke.

Nova drama Pecije Petrovića. Dramatik Pecija Petrović, katerega dela so tudi na slovenskem odru precej popularna, piše novo komedijo z naslovom «Trije proti enamu». Vsebinska dela je vzela iz ljudskega življenja.

Bassermann v dunajskem «Volkstheateru». Albert Bassermann, ki se je lansko leto vrnil od filma nazaj k dramati ter je kreiral celo vrsto presenelnih in zanimivih na nemških odrih, bo igral v letošnjem oktobru zopet na Dunaju. Gostovanje otvori v Hauptmannovi drami «Kollege Crampton». Potem bo igral Egmonta, Hjalmarja Ekdala v Ibsenovi «Divji rai», in še nekatere druge vloge. Menda ni treba naglašati, da vladaja za te Bassermannove kreacije v gledaliških krogih na Dunaju veliko zanimanje.

Bachove svečanosti v Berlinu se prično dne 30. septembra in bodo trajale do 3. oktobra. Vodili jih bodo profesorji Georg Schumann, Siegfried Ochs in Karel Thiel. Zborovske parte bo izvajala berlinska pevška akademija, visoka šola za pevsko umetnost in madrigalni zbor, orkestralni del pa je poverjen berlinskemu filharmonikom. Sodelovalo bo tudi več solistov, med njimi žvica sopranistka Berta Vigierova.

«CHARLEYEVA TETKA»
je prvi užitek za stari in mlado, za moške, ženske, za vse sloje človeštva!
Kdor gleda to briljantno komedijo, ta se tresi in vzlja od smeha!
Vsed ogromne dolžine filma **2 urne** predstave in sicer dnevno ob **4., 1/8. in 1/10.**
Mladini vstop dovoljen samo ob 4. uri
KINO „DVR“, Telefon 730. Najmodernejšee kinogledališče Ljubljane.
Pride: Vojna mornarica v velikem pomorskem vefletmu
„Mi, mladi pomorci...“ **Ramon Novarro.**

Zaplemba cigaretnega papirja

V noči od 20. na 21. septembra sta v St. Ilju v Slov. goricah kontrolno službo vršecha podpreglednika finančne kontrole, Srboslav Ristić in pripravnik Anton Petek, izsledila pri tovornem vlaku, ki prihaja ob 2. jutraj iz Avstrije, v enem s steklenimi črepinjami natovorenem vagonu 5 zavtikov po 20 kg, tedaj skupno 100 kg vtihotapljenega cigaretnega papirja «Ottoman» in «Samum».

Ker je bil ta cigaretni papir v razbitem steklu globoko zagreben, gre službujočim organom za njih marljivo in vestno službovanje tem večje priznanje

najbrže tedaj, ko je hotela z zadnjimi močmi še uti, čez in čez prerezal še hrbet. Mesarjenje je moralo biti strašno in divje, kajti zločincu se je pri tem celo skrhal in skrivil nož.

Obtoženi, dobro rejeni in lepo oblečeni prekmurci Madžar, je tudi pri današnji razpravi vztrajal na dosedanem zagovoru, da je izvršil zverinski umor svoje žene, katero je baje sicer ljubil, le v zmedenosti. Zna samo madžarski in je zato tolmachi njegov zagovor vojak, ki odslužuje v tujakšnji jettinšnici svojo vojaško kazen. Na zločinski mizi so ležale kot corpus delicti obtoženčeve spodnje hlače, ki so na kolennih krvave in je torej obtoženi najbrže že v luži krvi klečal ob svoji trtvi in jo mesaril. Zdravnika, sodna izvedenca, sta ugotovila, da se je morala med obtoženim Totom in njegovo pokojno ženo vršiti ljuba borba na življenje in smrt, kajti pokojnica je imela vse polno vrezin okoli ust do kosti. Ko se mu je izmikala, jo je rezal po licih, ustih in bradi in ji končno prerezal vrat, ko je slučajno dvignila glavo. Smrt je nastopila že po 3 ali 4 minutah in bi tudi zdravniška pomoč ne mogla več rešiti življenja. Tudi po rokah je bila pokojna na več krajih porezana. Obtoženi je ljubljenc svoje matere, ki ga razbremnjuje. Pravi, da je nekdo padel z drevesa in se mu zato večkrat zmeša.

Porote

Maribor, 22. septembra

Rodbinski zločin radi pluga

Posestnik Jurše se je priženil k Zelovim v Ciglencih pri Mariboru. Med Juršo in Zelovimi pa je kmalu zavladal prepri tako, da so Zelovi Juršo ponovno pretepli. Dne 10. julija je hotel Franc Zel, 23-letni posestnikov sin v Ciglencih, posoditi posestniku Grušovniku plug, česar pa Jurše ni privolil. To je zadostovalo Zelu, da je pograbil kolo od pluga ter je z vso silo zagnal Jurša v glavo in mu prebil lobanjo. Jurše je obležal nezavesten na tleh in nihče Zelovih, tudi njegova žena, se ni zmešnil za nezavestnega in mu priskočil na pomoč. Ko se je revež zavedel, je šel sam k županu, ki ga je spravil v bolnico. Tam pa mu niso mogli dosti pomagati. Vsled prebitja lobanje je nastopilo krvavljenje v notranosti možgan in poškodovani je izgubil govoric, ohrumela mu je desna polovica lica in še mu grozi nevarnost, da bo naknadno nastopila neozdravljiva bolezen padavice. Poškodba, o kateri obtoženi prizna, da jo je zakrivil v jezi, je bila smrtno nevarna.

Pri razpravi je obtoženi trdil, da ni imel namena svojega svaka Juršo poškodovati. Juršova žena in sorodniki so silkali poškodovanega Juršo v najtemnejših barvah, češ da je hotel samo on gospodariti, čeprav je bila le polovica posestva njegovega. Razprava je bila že po 10. uri gotova in je presentila s svojim izidom. Čeprav bo ostal Jurše od teh poškodb vse svoje življenje pobožnjenc, je bil obtoženi Zel vsake krivde oproščen. Porotniki so namreč zanikali vprašanje hudodelstva težke telesne poškodbe in tudi vprašanje za pregrešek po paragrafa 335 k. z., da je Zel započel dejanje, iz katerega je mogel uvideti težke posledice, so porotniki potrdili le s 7 vprašanji in s 5 zanikal. Ker pa je treba za sodbo pred poroto vsaj 8 glasov, je bil Zel oproščen tudi pregreška ter je nato brez kazni zapustil porotno dvorano. Sedaj bodo seveda sledile civilne tožbe radi odškodnine.

Razmesaril je svojo ženo

Mariborska porota, ki je sicer znana po krvočernih zločinih, katere mora soditi skoro pri vsakem zasedanju, je razpravljala danes posebno grd in zverinski zločin komaj 25letnega posestnika Ladislava Tota iz Pinc pri Spodnji Lendavi. Ladislav Tot se je lani septembra poročil s posestnikovo hčerko Rozalijo Tot, ki je bila njegova daljnja sorodnica. Njeni sorodniki so bili sicer proti poroki, a hčerka je bila z obdolženecem tedaj že noseča in se je nato mornala poročiti. Zakon med sorodnikji pa navadno ni srečen. Tudi obtoženi Tot je začel svojo mlado ženo kmalu po poroki mrzeti in ji očitil, da ni oče otroka, ki sta ga pričakovala. Žena mu je sicer zatrjevala, da ni imela nikoli s kom drugim opraviti in tudi poznejše poizvedbe so izkazale, da je to res, nasprotno pa je imel Tot drugo svojo ljubico Družinski preprirom so sledili pretepi in žena je morala mnogokrat bežati na dom k svojim staršem. Ravno pred enim mesecem sta se zakonca Tot na nedeljo, ko sta prišla od mae, zopet skregala. Obtoženi je nato odšel z družbo v klet, žena pa k svojim staršem. Zvečer se je žena vrnila, pomolzla krvavo in se vleгла. Čez nekaj časa se je vrnil obtoženi mož in pričel prepri Očital je svoji ženi, da je hodila k neki ciganki po nasvete, kaj naj stori, da jo bo mož zopet ljubil. Stara ciganka je baje nasvetovala, naj odtrga liste iz jelše, na kateri rasteja dve veji navskriž tako, da v vetru škripljeta. Te liste naj skuha v mleku, s tistim mlekom naj si umije oči, usta in spolovila in naj dá to piti možu, ki jo bo potem zopet ljubil. Žena mu je baje to dala piti, in jo je zato Tot usodno noč klical na odgovor, če se je radi tega že opravičila pri njegovi materi. Iz tega je nastalo prerakanje, tekem katerega je obtoženi zagrabil nož in zabodel ženo v vrat.

Kaj se je potem zgodilo, pa se obtoženi ne spominja več. On se je nato preoblekel, postavil k mrtvi ženi luč in šel s svojo materjo na orožniško stanico v Dolino, kjer je povedal, kaj se je zgodilo. Orožnika sta nato našla mrtvo ženo, ležečo v sredi sobe na trebuhu. Bilo je vse okrog krvavo, tudi postelja in razmetano perilo. Drugi dan sta zdravnika ugotovila, da je dobila pokojna nič manj kot 13 ran. Strilec je svojo žrtev naravnost razmesaril. Zrezal ji je lice, vrat okrog in okrog in ji

Ves popoldne in zvečer so s pomočjo tolmachev zasliševali prič, ki so bile tudi madžarske narodnosti. Zanimivo je bilo primerjati te Prekmurce od Dolnje Lendave z onimi od Murške Sobote, ki so bili včeraj zaslišani pri razpravi proti ciganom. Medtem ko so bili cigani kakor tudi Slovenci iz okraja Murška Sobota sami slabotnejši, izmozgani in slabo hranjeni in oblečeni ljudje, so prišli danes k razpravi Madžari od Dolnje Lendave močni, dobro rejeni, bogato kmečko oblečeni, ženske s košatimi krili in vsaka z lepo košaro, polno dobrih jedil, belega kruha in pečenihi pišk s steklenico vina. Živijo pač v bogatih in rodnih krajih. Zaslišanje ni prineslo dosti novega. Ena sosedja je potrdila, da je baje umrla žena res kuhala jelšovo skorjo, pomešano z mlekom, da bi s to pljačo zopet pridobila izgubljeno možvo ljubezen.

Izmed zaslišanih prki je najzanimivejšje izpovedal fotograf v Čakovcu. Zakonca Tot sta se pri njem 15. avgusta slikala. Ko sta prišla 22. avgusta po slike, se je pokolnil Rozaliji Tot ob pogledu na sliko zasoziloko oko in je solza padla na sliko. Na večer istega dne je bila umorjena. Zasliševanje prič je trajalo do 20. ure, nakar je predlagal državni pravdnik, da preiščejo obtoženca psihiatri, če je duševno normalen. Poleg tega je zahteval tudi zaslišanje prič ciganke, ki je kuhala pijačo za ljubezen. Senat je usvojil predlog in preložil razpravo na prihodnje zasedanje.

Pred sodniki

Kmet Joža iz Vaš je hodil z dekletom po polju in lagal, da je lepa kot sama zarja nebeška, čeprav debelushka Franca nima nobene posebne privlačnosti. Tisto avgustovo nedeljo letos sta pa hodila po polju še dva druga fanta: Kristelj in Gustelj. Že oddaleč sta zagledala Jožo in njegovo ljubico in Kristelj je jezen stisnil pesti; spomnil se je, da je bila Franca nekdo njegova izvoljenka, pa je vse minulo in ona je izbrala drugega. ker znan ne mara nič več. Gustelj in Kristelj sta šla dalje in hipoma izginila Joži in Francki izpred oči. Mračilo se je že. Zaljubljeni par se je bližal sivemu znamenju sredi polja, kjer je na visoki steni svetnik Izidor poganjal lisastelega vola. Ko sta prišla Francka in Jože do znamenja, ji je fant hotel pred svetnikom zagotoviti svojo ljubezen, pa je deklica kriknila: «Svetnik je oživel in se premika, za njim pa menda tudi volički! Francka in Jože sta odstopila in že sta skočila iz znamenja — Kristelj in Gustelj. «Zakaj špijonirata,» je vprašal Jože. A že isti hip je dobil zašunico. Razburjen jo je vrnil, a tedaj ga je zgrabil Kristelj, vrgel ob tla, pokleknil nanj, mu pribel पुलiti lase in udrihati po njegovi glavi. Ker je Kristelj Jože poškodoval, je bil obsojen na 24 ur zapora, kar pa mu ni bilo nič kaj všeč, saj je tudi on tožil Kristeljina. Pri razpravi se je pa sodnik prepričal, da se je Jože samo branil in Kristelj bo vozil kolec rad ali nerad po jetniškem dvorišču.

Star hlapek Jernej je iskal po Ljubljani pravico, češ, naj ga preskrbe, ker je zmeorn delal. In našel jo je. Za pet dni je preskrbljen s hrano in stanovanjem pri sodniji. Mož je doma iz Biričevega, pa je prišel v Ljubljano in naprosil toliko dinarjev, da se ga je pošteno nalezel. Potem je pa slonel za vodo ob Ljubljancih in štel gumbe, če se hoče vtipiti ali ne. Pa je zadnji gumb štel za ne in Jernej je žalosten sklenil še dalje živeti. Naslonil se je ob ograjo in lepo zasanzal: po Ljubljancih so plavalii celi jerski klobas in sodki žganjice; zadnji največji je plaval Jernejo mimo nosa in urno je stegnul roke, pa se je predramil in prijateljsko stiskal roko golobredga stražnika. Moral je na policijo in od tam na sodnijo in ubogi Jernej se bo šele drugi teden vračal domov s culico in zavestjo, da ni pravice na božjem svetu.

Ponos gospodinje

je lepo jedilno orodje znamke BERN-DORF. Dobi se posamezno in v kasetah pri F. Cuden, Prešernova ul. 1.

Domače vesti

*** Odlikovanje Z redom Sv. Save V. razine** je odlikovan z ukazom z dne 28. avgusta g. Ivan Arko, tajnik posejilnice v Ribnici na Dolenskem, z zlato kolonico za državljanske zasluge pa Henrik Šigert, upravitelj veleposestva St. Janž - Bistrica pri Mariboru.

*** Iz šumarske službe,** Upokojen je g. Emil Vavra, šumar II. kategorije in srečni referent pri sreznem pogovarstvu v Visokem.

*** Zdravniški kongres v Beogradu.** Na torkovi popoldanski seji zdravstvenega kongresa v Beogradu je predaval dr. Matko iz Maribora o tuberkulozi v Sloveniji, dr. Neubauer, vodja državnega zdravilišča na Golniku, o boju proti tuberkulozi v Sloveniji, dr. Ostrogovski o vlogi zdravnikov pri vzgoji naroda, dr. Cepulić iz Zagreba o jetiki na Hrvatskem, dr. Zivojinović iz Sarajeva o tuberkulozi v Bosni in dr. Radosavljević o sušici v Srbiji. Po predavanju dr. Matka se je razvila obsežna razprava o higijskih razmerah v naši državi in so padale zelo ostre besede proti delovanju ministrstva za narodno zdravstvo. Dr. Arsenjević je naglašal posebno žalostne higijske razmere v Beogradu. Dr. Matko je navajal kot glavne principe v boju proti tuberkulozi propagando med narodom, ustanavljanje bolnic in disperzej po francoskem, belgijskem in angleškem vzoru in končno izolacijo terciarno bolnih. Prihodnji kongres se bo vršil septembra 1927 v Skoplju ali pa oktobra 1927 v Rogaški Slatini. V prvem slučaju bi bil glavni tema: malarija, v drugem pa prehrana.

*** Z ljubljanske univerze.** V 3. skupino I. kategorije je pomaknjen izredni profesor na ljubljanski tehniški fakulteti g. Ciril Znidaršič.

*** Občni zbor Glasbene Maticе v Ljubljani.** V ponedeljek zvečer se je vršil ob zelo lepi udeležbi redni letni občni zbor ene najodličnejših naših kulturnih institucij, Glasbene Maticе v Ljubljani. Nedvomno najvažnejši dogodek in največji uspeh 34-letnega intenzivnega in nadvse uspešnega delovanja Glasbene Maticе med našim narodom je letošnje podražavljenje konservatorija Glasbene Maticе, te naše najvišje glasbene šole. Državni proračun dovoljuje sicer za sedaj samo mesto ravnatelja in treh profesorjev in bo zavod za enkrat še vedno vezan na materialno in duševno podporo Glasbene Maticе, vendar je led prebit, kajti zavod je že podražavljen. Predsednik se je pri tej priliki s posebno toplimi besedami spominjal očeta našega konservatorija, g. Mateja Hubada, in se zahvalil vsem, ki so se zavzeli za podražavljenje zavoda. Odbor je bil dan soglasno absolutorij. Vpisnica se je določila na 20 članarjav na 50, ustanovna pa na 400 dinarjev.

*** Iz licejske biblioteke.** V 5. skupino I. kategorije je pomaknjen bibliotekar licejske knjižnice v Ljubljani g. dr. Joža Gjonar.

*** Ravnatelj zagrebske opere Friderik Rukavina prevzel svojo dolžnost.** V tork popoldne je g. Miliutin Čekić, kot zastopnik umetniškega oddelka ministrstva prosvete iz Beograda, uvedel upostavljenega ravnatelja opere narodnega gledališča v Zagrebu, g. Friderika Rukavina v njegovo dolžnost. Gospod Rukavina nastopi definitivno svoje mesto 1. oktobra, upravitelj g. Benešič pa odide tega dne na daljši dopust.

*** VI. izlet Umetnostno - zgodovinskega društva** se bo vršil ob lepem vremenu v nedeljo dne 26. t. m. pod vodstvom monsignora V. Steške. Sestanek ob 6. na glavnem kolodvoru. Cilj vožnje Mokronog. Ogled Zalostne gore (Jelovške freske, Metzingerjeve slike), St. Ruperta (znamenita goska cerkev iz leta 1482-1497, Wolfova slika itd.) in Veselo gore (Metzingerjeve in Wergantove slike, Tuškove freske). Obed v Mokronogu. Vrnlitev v Ljubljano z večernim vlakom.

*** Izum gorisškega Slovencea.** Naš rojak g. Adolf Kočevar iz Gorice je iznašel po večletnem študiju pripravo, ki se z lahko nastavi ali odstavi na kolesa vseh vrst avtomobilov in preprečuje, da bi bilo občinstvo ob dežju ali na blatnih cestah oškropljeno od mimo vozečih avtov. Priprava, oziroma naprava estetiki avtomobila popolnoma nič ne škoduje, nasprotno isto olepuše, kajti ne skriva niti četrtnine kolesa. Naprava služi za vse ceste, bodisi lepe deželne ali zelo slabe ali turistične, lahko zadene ob do 25 cm visoke predmete. Lahko se pogrezne s kolesom vred v mehko ali trdo blato do iste in večje globine; napravi to nič ne škoduje, kajti v tem slučaju se sama potisne nazaj kolikor potrebno in se vrne zopet avtomatično v normalno lego. Iznajdba je že patentirana za Anglijo in kolonije. Tamkaj kakor v Italiji bodo sedaj uvedli oblikovne aplikacije te naprave na vse avtomobile. Želeti bi bilo, da bi se tudi v Jugoslaviji uvedla ta oblikovna, za kar bi bilo prvo gotovo vse občinstvo zelo hvaležno. Navedeni iznajditelj je pripravljen, da ta izum proda interesentom v naši državi. Podrobnosti direktno od iznajditelja do 10. oktobra v hotelu »Slon«, Ljubljana, po tem roku odpojuje ponovno v Anglijo.

*** Proslava petdesetletnice Jugoslovenskega šumarskega združenja.** — Letos obhaja Jugoslovensko šumarsko združenje 50-letnico svojega obstoja in dela na kulturnem in strokovnem polju, kakor tudi 50 letnico izhajanja svojega glasila »Šumarski list«. To proslavo je združilo JSU s svojo redno letno skupščino, ki se bo vršila dne 10., 11. in 12. oktobra v Zagrebu. Da se pravočasno uredi vse potrebno za sprejem članov, prosti JSU vse svoje člane in posetnike skupščine, da takoj, a najkasneje do 4. oktobra prijavijo tajništvo Jugoslovenskega šumarskega združenja, Zagreb, dan in uro prihoda, kakor tudi imena rojstnih članov, ki jih bodo spremljali. Javiťi je tudi, ali žele sobo v hotelu in s koliko posteljami, ali ležnice v skupnem stanovanju. Vsi

oni, ki žele, da se jim preskrbi soba v hotelu, morajo najkasneje do 4. oktobra poslati JSU v Zagreb znesek 100 Din. V nasprotnem slučaju odbor ne more jamčiti za osiguranje prenočišč.

*** Sadna razstava v Ptuju** bo nepreklicno od dne 2. do vključno 4. oktobra v Društvenem domu. Otvoritev dne 2. oktobra ob 10. dopoldne po velikem županu mariborske oblasti. Na razstavi bo razstavljeno sadje, zapakovano po ameriškem, nolandskem in Hincejevemu načinu. Razstavljeno sadje bo vseh vrst, ki se nahajajo v ptujskem srezu in teh je nad sto, v glavnem pa so sorte: Baumannova reneta, kanadka, lepi boskoop, damazonka in štajerski mošancelji. Poleg sadja bo razstavljeno vse v sadjarstvu spadajoče orodje ter tudi sadni mlini. Na razstavi se bo nahajalo grozdje, sadni izdelki: vkuhano in sušeno sadje, sadjevec, iz sadja napravljen šampanjec ter druge brezalkoholne pijače. Ob priliki sadne razstave priredi Brezalkoholna zadruga tečaj za brezalkoholno gospodarsko uporabo sadja in grozdja. Prijave za ta tečaj sprejema odbor razstave. Na razstavi bo posredovalnica za nakup in prodajo sadja, ki ga imajo sadjarji ali na drevesih ali že spravljenege v sadnih šrumbah. Tudi na razstavi sami se nahajajo sadje bo prodano po licitaciji. V ptujskem okraju je dobilo zelo mnogo sadja vseh vrst in v velikih množinah, na kar opozarjamo sadne trgovce, ki se naj te razstave sigurno udeležijo. Vsak posetnik razstave ima po železnici polovično vožnjo.

*** Dunajski tehniki v Splitu.** V nedeljo se pripelje v Split skupina dijakov dunajske tehnike s profesorji. V Splitu ostanejo tri dni, nakar se odpeljejo v Dubrovnik.

*** Blagoslovljenje spomenika borcem v Bregalnici.** Blagoslovljenje spomenika padlim borcem v Bregalnici, ki je bilo napovedano za dan 26. t. m., je preloženo na nedoločen čas. Dan svečanosti bo pravočasno objavljen.

Dokler je polna zaloga je čas, da si vsakdo po svojem okusu lahko izbere najnovejše blago za obleke pri tvrdki Josip Snaj, Ljubljana, Prešernova ul. 3

*** Izvijačoka krika.** Sobotni »Slovenec« je prinesel senzacionalno vest, da se je notela v gostilni Vollgruber, preje »Korotan«, v Mariboru, vgnezditi »izvijačoka krika«. SMO sicer vajen »Slovenskih« izvijačok, brez katerih zlasti v zadnjem času ne more živeti, nismo pa bili dosedaj še vajeni te vrste reklame, ki jo hoče delati gospa Vollgruber, oziroma njen zet, vinski trgovec Grimšek. Nismo imeli namena iznašati celo neljubo zadevo v javnost ter moramo vsled tega že prepustiti gospo Vollgruber odgovornost za vse posledice tega izvijačoka ter nekoliko povetnosti za kulise, da bodo narodni krogi vsaj vedeli, za kaj gre. Pred meseci je prevzela prejšnjo gostilno Bernkopi, ki je bila prišla v zadnjem času popolnoma na nič, gospa Vollgruber. Bili smo veseli, ker smo pričakovali, da najdemo enkrat stalno zavetišče za narodna društva v tem predmestju, kjer je edina narodna gostilna Zrinski, ki pa žali bože nimaa za večje sestanke prikladnih prostorov. Culi smo sicer, da gostilničarska zadruga uzgovarja podelitvi koncesije gospej Vollgruber, pa se žali bože nismo brigali za vzroke, temveč smo smatrali za svojo dolžnost, da po svojih močeh gostilno podpiramo. To tembolj, ker je gospa baje po nasvetu nekaterih gospodarjev dala gostilni ime »Korotan«. Ime »Korotan« je bil namreč zadel nekateri nadute nemškutarje in napovedali so gostilni bojkot ter zagrozili, da jo bodo uničili, kakor je to že navada v tem delu mesta, kjer čuti že vsak nemškutar potrebo ščuvati proti Slovincem, dasiravno je v državni službi ali pa od Slovencev živi. Stara stvar je pa, da se v takih razmerah, ne da gostilna čez noč dvigniti, zlasti ako je bila popolnoma propadla. To tem manj, ker ljudje danes nimajo več denarja, da bi vsak dan sedeli v gostilni kakor nekaj. Storili smo vse, kar je bilo v naši moči, da preprečimo nemškutarske nakane. Olepševalno društvo je na svoji veselici še celo napravilo vinski šotor pod imenom »Korotan« ter delalo za gostilno brezplačno največje reklamno. Gospej Vollgruber je bilo pa vse to premalo in utepla si je v glavo, da je naslov »Korotan« kriv, da gostilna ne gre. Kapitulirala je pred nemškutarskimi grožnjami, zbrisala naslov ter ga nadomestila s »Vollgruber«. Naravno je, da smo ji to zamerili in tudi odkrito povedali in samoposedi umevno je, da nimamo povoda jo še nadalje podpirati, ker smatramo to njeno početje za žalitev našega lepega imena »Korotan«. Vsled tega se bo gospa že morala zadovoljiti z gosti, katerim na ljubo je to storila, za nas saj v gostilni Vollgruber ni prostora, tem manj, ker ima tudi ime Vollgruber svoj namen. G. Grimšku in g. Vollgruber pa svetujemo, da si nabavita kako uspešnejše zdravilo zoper glavobol, ki jima ga bo prinesla psovka »krika«, anonca v »Slovencu« in »Marburger Zig.« ne bo zadostno učinkovala. Upamo, da smo si tako popolnoma na jasnem in prav je tako. Le na dan s pravo barvo!

*** Tovariši VIII. b razreda I. državne gimnazije v Ljubljani,** ki so maturirali leta 1921., se vabijo, da se udeleže neoficijelnega sestanka (ob priliki petletnice), ki se bo vršil v soboto dne 25. t. m. ob 20. uri v restavraciji Bellevue v Šiški.

*** Novomeščani in okoliščani.** Prebivalci, ki hočejo še v letošnjem letu dobiti iz elektrarne tok, naj se nemudoma prijavijo obratnemu vodstvu za instalacijo, ker potече koncem meseca prijavni rok. Kasnejši prijav bi elektrarna ne mogla več upošte-

vati letošnje leto. Tudi opozarja elektrarna prebivalce, da izvršuje nove instalacije in popravlja po obratnih določilih izključno je elektrarna po svojih organih in da vsakomur, ki bi si samolastno ali pa po drugem kakor elektrarniškem osebju instaliral razsvetljavo, brezobzirno ustavi oddajo toka.

*** Nenadna smrt na kolodvoru v Zidanem mostu.** Včera j dopoldne je v restavraciji na kolodvoru v Zidanem mostu nenadoma preminul Dragotin Jakovljević iz Rume. Zadel ga je kap ravno v trenutku, ko je plačeval plačilnemu natakarku Lovru Verčniku kosilo. Pokoinikovo truplo so prenesli v mrtvašnico v Loko pri Zidanem mostu.

Dame Londona,
Pariza, New-Yorka,
Dunaja
uporabljajo samo

*** Morilec očeta.** V Strizivojini v Slavoniji, ki je že na glasu po številnih umorih, se je dogodil te dni zločin, ki je celo tamkaj povzročil mnogo razburjenja. Kmet Matija Bartolović je živel s svojim sinom Martinom in njegovo ženo v večnem prepiru. Trdoglavi starec je zapiral pred svojim sinom celo kruh, moko, mast in druga živla. Ako je kdo proti temu ugovarjal, je kratkomo odgovoril: »Jaz sem gospodar v svoji hiši in nihče drug!« Sin je ponovno prošil celo občino za pomoč, a bilo je vse zaman. Starec ni hotel odnehati niti za pičico. Ko se je v soboto sin vrnil z dela na polju, je našel zopet vse zaprto. Razvil se je vnovič med sinom in očetom srdit prepir. Oče je v zori jezabil sekiro in hotel ž njo napasti sina in njegovo ženo, ki pa sta se pravočasno umaknila. Toda razkačeni oče je zdrljal za sinom, ki je na begu nenadoma izruval močno desko iz plota, se okrenil in udaril ž njo s tako silo očeta po glavi, da se je ta zgrudil takoj nezavesten na tla in že čez nekaj minut nato izdihnil. Sin se je po dogodku sam javil orožnikom, ki so ga izročili sodišču v Djakovu.

*** Ubegli cigani.** Pred nekaj dnevi ponoči so se splazili cigani Anton, Franc in Josip Hudorovič ter Josip Brajdič v nlev posestnika Franceta Wolfa v Dolgi vasi pri Kočevju ter mu ukradli 2000 dinarjev vredno kobiljo. Anton Hudorovič je gnal nato kobiljo proti Hrvatski, pot pa so mu prestregli orožniki, ki so ga aretirali in kobiljo vrnili lastniku. Ostali trije cigani so se orožnikom umaknili z begom in ubrali pot proti Sedražici, oziroma Loškem potoku ter bodo bržkone poskušali priti v Italijo.

*** Smrtina nesreča.** Pri obranjanju sli je podla z drevesa na Guberniku pri Sv. Lovrencu posestnica Marija Toš, Nesrečnica je došla pri padcu tako težke poškodbe, da je kmalu nato izdihnila.

*** Že sedmič dezertiral,** 25letni zloglasni postopač Vladimir Pančić je naravnost profesionalni vojaški ubežnik. Nič manj kakor sedemkrat je že pobegnil od vojakov. Te dni so ga zasačili v okolici Vrčca, kjer je kradel grozdje in je potem neznančno prodal. Bil je aretiran in že sedmič izročen svojemu polku.

*** Napad na okrajnega sodnika.** V Kovačici v Banatu je žena nekega pred kratkim odpuščenega sodnega eksekutorja javno napadla okrajnega sodnika dr. Ernesta Sterpina in ga na več krajih ranila. Izročili so jo sodišču.

*** Samega sebe ustrelil v sanjah.** V bolnico v Mostaru so pripelali v ponedeljek nekega seljaka, ki se je na izredno interesanten in dosedaj še nepojasnem način ustrelil v sanjah. Ko so ga zaslišali, je rekel, da je sanjal, kako je bil na lovu in hotel ustreliti neko ptico s puško. V sanjah je v resnici pograbil puško, ki je visela na steni poleg njegove postelje in si pogнал kroglo v glavo. Ponesrečenec položaj je zelo težaven in je le malo upanja, da bi ostal pri življenju.

Od 1/2 11. do 1/2 1. ure

se vrši danes predprodaja vstopnic za večerili:

MLADA KRI
ali
Ljubezen 17letne-ga

LYA de PUTTI

*** Žrtev stekle mačke.** Na posledica stekline je umrla užitarica Neža Slodnjak iz Vodol pri Sv. Lovrencu. Nedavno jo je obgrizla stekla mačka. Prepeljali so jo sicer v Pasterjev zavod v Celju, a pomoč je bila očitno že prepozna.

*** Avtomobilska nesreča v Prnjavoru.** V torkelj zjutraj se je zaletel avtomobil trgovca Todorovića v Prnjavoru s tako silo v lipo ob cesti, da se je razkrla na dvoje in se izruvala s koreninami vred. V usodnem trenutku je prišel ravno mimo domači duhovnik Boško Školnik. Lipa je padla nani, ga podrlla na tla in tako težko poškodovala, da je obležal nezavesten in je le malo upanja, da bi okrevl.

*** Samomr starca.** V Banovi Jarugi je skočil v reko neki starec, ki se je vse svoje življenje bavil z izkopavanjem studecev v okolici. Mož je zapil prav vse, kar je zaslužil. Ko se je postaral in onemogel, je začel seveda v velikansko bedo. Ker radi visoke starosti ni mogel več najti zaslužka,

Janes vsi govorite o film

„Strah pred zakonom“

ki je med ljubljancmi ašei veliko dopodnje Temperamentna gra Colleen Moore, „idealna vloga Milton Sillsa daje čar celemu dejanju

Predstave ob 4., pol 6., pol 8 in 9. KINO IDEAL

PRIDE: LJUBEZEN BAJADERE:

se je odločil, da si vzame življenje in se tako reši gorja življenja. Pred svojo smrtjo se je še poslovil od svojih prijateljev, nakar je šel hladnokrvno k reki Pakri in skočil v valove, ki so ga kmalu zagrnilli.

Ljubljane

u— Srebrno poroko praznuje danes strojni mojster mestne elektrarne ljubljanske g. Vojteh Fortič. Obilnim čestitkam iz različnih krogov ljubljanskega prebivalstva, med katerim uživa gospod Fortič velike simpatije, se pridružujemo tudi mi ter svojemu odličnemu somišljeniku želimo, da bi v najboljšem zdravju slavil tudi zlati jubilej.

u— Umetnostna razstava obeh Magoličev se je v tork zvečer zaključila. Nakupljeni umotvori so se začeli p. n. kupcem razpoljilati na dom. Reflektantom so na razpolago še vse neprodane slike zaradi pomanjkanja prostora na Magoličevem domu, Rožna ulica 31, I. nadst. po izredno značilnih cenah. Uspeh razstave je bil nad vse pričakovanje sijajen, bodisi v moralnem, kakor tudi finančnem oziru. Ker je še mnogo deloma najlepših umotvorov ostalo neprodanih, priporočamo občinstvu, zlasti naš inteligenci nakup.

u— Francoski krožek v Ljubljani opozarja na plakate, iz katerih so razvidni podatki o pričetku pouka. 1283

u— Zmajev steg skavtov v Ljubljani ima svojo skupščino dne 25. t. m. ob 17. na realki. Udeležba za skavte obvezna. Starši in prijatelji pokreta najljubnjeje vabljeni.

u— Opozorilo trgovcem s tekstilnim blagom. Na prošnjo čl. tvrdke Vonwiller et Cie, export volnenga blaga v Brnu opozarja konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani tukašnje trgovce, da so se v zadnji dobi pojavili v Jugoslaviji neupravičeni zastopniki omenjene firme, ki so za njen račun fingirali naročila in za ista kasirali neupravičene predjume, s čimer so dotične trgovce občutno oškodovali, tvrdko pa postavili v vrlo neprijeten položaj. Opozarjajo se tukašnji trgovski krogi, da so v slinlih slučajih opreznj.

u— Dotični gospod iz Ljubljane, ki je dne 12. t. m. zvečer »Pri ruskem cariu« na Jelčici obvezal napadnega g. Antona Fišingerja, se naproša, da se po možnosti zgledi dne 27. t. m. ob 9. dopoldne v sobi št. 96 deželnega sodišča.

u— Izgubljeno. Na poti od univerze skozi Zvezdo, Selenburgovo ulico, Aleksandrovo cesto do novega parka je bilo izgubljeno odhodno spričevalo iz tukašnje univerze z dne 20. t. m. 1926. št. 224. Ker se listina nujno potrebuje, se najditelj naproša, da jo odda pri vrtarju na univerzi.

u— Ponovno opozarjamo člane »Edinosti« na današnji članski sestanek, ki je zvezan s predavanjem. Pridite točno in sigurno vsil!

u— Primarni dr. Minaš ne ordinira od 23. do 29. septembra radi udeležbe na kirurško- ortopedičnem kongresu v Pragi.

u— Lepota telesa in gracija gibov nista vsakomur prirojeni. Zanesljivo se pa pridobita z doslednim vežbanjem. O tem se prepriča lahko vsakdo, kdor obiškuje tečaj švedske gimnastike T. K. D. »Atene«.

u— Policijski drobiž. Policijska kronika zadnje dni ne beleži nobenega izrednega dogodka. Mesto se je nekako umirilo in zd se, da vse uživa samo lepe jesenske dneve. V tork ponoči se je primerila samo ena manjša tatvina. Izvršena je bila dalje 1 poneverba, 1 poškodoba tuje lastnine in 9 prestopov cestnega policijskega reda. Beležiti je samo še en slučaj kaljenja nočnega mira, 5 prestopov neuvaževanja pasjega kontumacia in 1 pobež 1500 dinarjev vrednega psa.

u— Ponočnjaki na Selu. Najrazboritejše ponočnjake v mestu imamo gotovo na Selu. Ne mine skorj noč, da bi se tamkaj ne pripetilo vsaj nekaj nerodnosti, ki jih imajo na vesti ti hudomušneži. Na redno so razni pretepi na ulicah, kjer se »otipavajo« med seboj pijanci, neredkokrat zagrnji tudi v hišah in se sprime med seboj cela družina, danes zmečejo ponočnjaki z oken rože pri tej hiši, jutri pa so zopet pobite šipe v oknih druge hiše. Kar je stražnikov na cesti v enem okolišju, bi imeli dovolj opravka vsi samo na Selu. V noči na 21. t. m. so doslej še nezisljeni najgavjci pobili zopet šipe v oknih stanovanja davčnega sluga Sebastijana Trampusa.

u— Kolesar zavozil v kolesarja. Ko je vozil dne 21. t. m. popoldne mizarski vajence Alojzji Jenko iz Stanežič s kolesom po Gosposvetski cesti, se je v trenutku, ko je zavil proti trgovini Bizjak, pripeljal nasproti drug kolesar in butnil z vso silo v njega. Jenku se je prednje kolo prelomilo in je treščil z viška na tla. Pri padcu si je strgal tudi obleko, tako da ima za več sto dinarjev škode.

u— Pevsko društvo »Sava« v Ljubljani priredi v nedeljo dne 26. septembra t. l. pešizlet čez Golovec, Orle, Molnik na Šmarje. Zbirališče na Poljanskem mostu pri mitnici. Odhod ob 9. zjutraj. — Prijatelji peja je in neprisljenne zabave ter ljubitelji narave dobrodošli!

Velika izbira jopičev, pelerin

ravnokar došla

Jos. Rožina

Ljubljana, Aleksandrova c. 3.

Lz Maribora

u— Agenti za knjige. Maribor zadnji čas preplavljajo agenti iz inozemstva in Zagreba, ki ponujajo v zakup drage ilustrovane nemške knjige in nosijo v to svrhu ilustrovane prospekte z vabljivimi slikami, da lah je prodobivajo kupce. V nakup ponujajo knjige, ki stanejo razmeroma mnogo več kot slovenske, nad 1000 dinarjev ena in jih vendar spravljajo v promet najbolj prinižjem uradničtvu, ki se dá premotiti z nizkimi obroki in zaide tako dolgoročno takka plačila. Slučajno smo dobili v pogled tak seznam »žrtev«, ki so se očitno dali premamiti vsled obrovov. Med njimi so največ železniški in poštni uradniki z nizkimi plačili ali mali obrtniki. Posebno radi ponujajo takšni agenti »pikantne« knjige, sudi, ki ga drugod ne morejo več spraviti v promet. Tudi za takšno literaturo izvajljajo iz naših ljudi denar potom ilustrovanj prospektov s pikantnimi slikami. Mi nikakor nismo proti nabavljanju dobre nemške literature, toda način, kakor smo ga opisali, kaže, da gre tu za brezvestno izrabljanje naših revnih ljudi, ki se dajo v svoji nevednosti preselipiti. V ostalem pa imamo v Mariboru celo vrsto javnih knjižnic, ki imajo nad tisoče izbornih prvovrstnih nemških knjig, beletrističnih in znanstvenih, tudi najnovejših, ki si jih lahko vsak Mariborčan izposodi za par dinarjev. Oblasti torej opozarjamo, da posvetijo primerno pozornosti tem agentom, ki bržčas ne plačujejo nobenega davka za svojo dobičkanosno obrt.

u— Socialistični odbor za mariborsko oblast. V nedeljo je bil na pokrajinski skupščini v Celju izvoljen sledeči odbor socialistične stranke za mariborsko oblast: Viktor Grčar, šolski upravitelj v Mariboru, Viktor Eržen, urednik »Volksstimme« v Mariboru, Rezka Krštofova, šivilja v Mariboru, Alojzji Dolnar, skladiščnik v Celju, Franc Gabriel, zasebni uradnik v Ptuj, Joško Borštnar, zasebni uradnik v Gungstaju, revizorji: Andrej Bahun, skladiščnik v Mariboru, Josip Ozmeč, vpokojeni skladiščnik v Mariboru, in Karel Jekl, pivovarški delavec v Mariboru.

u— Sprememba posesti. Rihard Ogrizek je prodal urarju Rudolfu Bizjaku parceli 22-81 in 22-80 d. o. Koroška vrata v bližini mestnega parka za 28.000 dinarjev. — Marija Frangeš tvrdki mehantični tkalnici E. Zelenka hišo štev. 25 v Linhartovi ulici za 80.000 dinarjev. — Marija Zunko Petru Gregorcu parcelo 73-3 vrt in 38-3 pašnik v magdalenskem okraju za 13.450 dinarjev.

u— Češka šola. Letos se je vpisalo v češko dopolnilno šolo, ki jo vodi Čehinja gđ. Svecova, v dekliški meščanski šoli, nad 30 otrok, nekaj več kakor lansko leto. Za šolo skrbi mariborski Češki klub, ki ima za to določene posebnega šolskega referenta. — V soboto pa priredi Češki klub za svoje člane v Narodnem domu običajno letno »posvileni s housou«.

u— Vlom v Kopaljski ulici. Te dni je bilo vlomljeno v stanovanje dr. Stefanovića, koncipienta pri dr. Ravniku, ki je na orožnih vajah v Tuzli. Vlom je opazil njegov brat in prijavil dogodek policiji, ki je ugotovila, da je bilo pokradenega raznega perila, oblek in blaga za približno 5000 dinarjev. Tatvine je bil takoj osumljen Ivan Papež, ki je večkrat pospravljav dr. Stefanoviću sobo. Pri zaslišanju je Papež svoje dejanje tudi priznal. Zimsko sukno je zastavil v zastavljavnici, kjer so jo že dobili, pri starišnjih in raznih drugih strankah pa so našli ostalo ukradeno blago.

u— Nereviden kolesar. Na Kralja Petra trgu je Anton M. vsled nepravilne vožnje zadell v čevljarjskega mojstra Hodnika iz Sv. Ožbalta. Hodnik je pri padcu podrl še svojega sina, ki je šel poleg njega. Hodnik sam sicer ni bil poškodovan, pač pa je dobil njegov sin več poškodb na levem očesu.

u— Vnovič pobegnil z ukradenimi kolesom. Pred kratkem smo poročali, da sta dva krojaška vajenca ukradla svojemu gospodarju dve kolesi in potem izglnila. Eden izmed njih se je te dni vrnil in prošil svojo mater, naj da popraviti pokvarjeno kolo. Pant je povedal, da je bil v Gradcu. Mati je v resnici dala kolo popraviti in ga izročila potem sinu, da ga vrne mojstru. Slinko pa se je mesto teza vnovič oddeljal s kolesom, najbrže zopet v Gradec.

Lz Celja

u— Smrtina kosa. V javni bolnici v Celju je umrl 21. t. m. višji tehnični uradnik pri direktorji za zidanje železnice v Beogradu g. Niko Blančević v 39. letu starosti. Blag mu spomin!

u— Sokolska akademija. Celjski Sokol priredi o priliki proslave praznika narodnega ujedinejnja na predvečer dne 30. novembra v mestnem gledališču sokolsko akademijo. Vsa druga društva se naprošajo, da ta dan ne prirejajo nobenih prireditev.

u— Koroški dan v Celju. Jugoslovenska Matica v Celju priredi v soboto dne 9. oktobra na predvečer šeste obletnice koroškega plebsiča veliko spominsko slavnost v gornjih prostorih Narodnega doma. Na programu je nagovor predsednika, petje, gledališka predstava, deklaracija ter prosta zabava. Prireditev se bo vršila pri pogrnjenih mizah. V nedeljo dne 10. oktobra dopoldne se bo vršil v Celju četrtični dan v prid Jugoslovenske Maticе. Vsa društva v Celju se naprošajo, da ne vzdržijo na ta dan nikakih prireditev.

u— Kino v Celju. Od četrta 23. do sobote 25. t. m. predvaja mestni kino v Celju roman iz pariškega nočnega življenja »Pariške noči«. Kino Gaherje predvaja od četrta do nedelje krasno filmsko delo »Kavaler z rožou«.

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s pravim Franckom vas zamore stalno zadovoljevali. K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Naši onstran granic

Vročina v Trstu, kakor v vsem Primorju, traja dalje in je vedno občutljiva, ker dosega 31 stopinj z dušečo soparo. Tako toplega septembra se Tržačani ne spominjajo.

Umiel je v Zadru g. Božo Martinac, svojčas urednik »Dalmatinskega Hrvata«. Martinac je bil trgovec in spoštovan rodoljub. Naj počiva v miru!

Razbojništvo in tatvine v Istri. Kar nepretrgoma prihaja vesti o razbojnistvu in tatvinih širni Istri. Kaj se res ne da zatreti to zlo? V selu Orlič pri Vodnjanu je udrl pet lopovov ponoči v hišo seljaka Ivana Orliča. Zahtevali so denar. Zeno Orličevo so vrkli na tla. Orliča pa so udarili in pretepli, da se je onesvestil. Lopovi so odšli, ne da bi kaj s seboj vzeli. Denarja seveda niso dobili, ker je dandanašnji prazno delo, iskati denar po kmečkih domovih v Istri.

Podetiati pridejo. Iz Rima poročajo, da se izvrše zadnja imenovanja podetstov za občine pod 5000 prebivalstva začetkom oktobra. Kjer jih še ni, jih torej dobe v kratkem.

Kraške jame preiskujejo člani italijanske planinskega društva. Tako so se pred kratkim Tržačani spustili globoko v neko jamo blizu Črnega vrha. Rečani pa preiskujejo jamo pri Klani, kjer so ugotovili baje globino 500 metrov. Po ljudski stari pravljici se nahaja v oni globoki jami zmaj z ognjenimi očmi, ki ne pusti nikogar blizu. Zmaj varuje velik zaklad. Kdor je doslej zlezal v ono jamo, se ni več vrnil.

Na sejmu v Sezani je bila cena goveji živini do 450 lir kvintal žive teže. Konec iz Jugoslavije so prodajali po 4000 lir.

Slovenski napis na slavoloku za tržaškega škofa odstranjen. Na Opčinah je bila cerkevna slovesnost, katere se je udeležil tudi tržaški škof Fogar. Pridružilo se so svečanosti tudi sosednje vasi in v Konkolu so postavili v počaščenje škofa slavolok z napisoma: »Konkolcu svojemu vladiki in »Slava Tebi« (bog)! Prišla sta gospod komisar in brigadir pa ukazala, da se morata napisa odstraniti, kar se je seveda takoj zgodilo, ker je slovenski napis po fašistovskih možganih nekaj protidržavnega.

V prednici v Ajdovščini je zaposlenih okoli tisoč delavcev in delavk. Ustanovili se je sindikat, na kar je prišlo v novo blaginjo imetje prejšnje socialistične organizacije in podpornega sklada. Pri ustanovitvi fašistovskega sindikata je šlo za draginsko doklado in takrat se je slovesno zagotavljalo, da se to vprašanje nemudoma reši. Sedaj je pa vse hitro. Draginja narašča. Delavstvo je fašistovski organizirano, svoj denar je oddalo v fašistovske roke, pa je stvar končana.

Zelezniška proga Gorica-Prvačina se razširjuje ali delo gre počasi izpod rok. Delavci so plačani slabo od 1.60 do 2 liri na uro. Izplačevanje zaslužka ni redno.

Vedno manj prometa! Prvih osem mesecev t. l. je padel tržaški promet za 4 milijone 954.481 kvintalov napram istodobnemu prometu lanskega leta. Kaj pa bo šele, ako bi se izpolnila zahteva Reke, da se ima zaledje porazdeliti med obe pristanišči in da se mora Reki vrniti, kar je bilo nekoli njeno! Severna konkurenca se obuti vedno huje in fašistovska politika ni taka, da bi množila promet s srednjo Evropo!

Iz Trbovelj

Volitve v trg. in obrtno zbornico. Volilni boj se je v večeršnjim dnem zaključil. V Trbovljah in v Hrastniku je bil precej živahen, za kar so skrbeli klerikalni eksponenti. Znani so slučajji, v katerih so z vsilo silo pritiskali na volilce, da jim izročijo glasovnice, sicer da si naj posledice pripišejo sami. Pri nekaterih, ki so popolnoma od njih odvisni, kakor pri onih, ki stanujejo v njihovih hišah, se jim je izsiljevanje posrečilo. Toda vse trud in napor je bil zastoj. Nad 80 odst. volilnih upravičencev je glasovalo za stanovsko listo trgovskih gremijev in obrtnih združenj.

Ustavljeno delo v Trbovljah. Sinoči se je razglasilo na revirjih v Trbovljah, da se delo v jamah ustavi, ker ni na separaciji dovolj vagonov za nakladanje premoga na razpolago. Delo je na ta način, odkar je pričela TPD normalno obratovati v vseh svojih rudnikih, že vdrugič ustavljeno. Pretekli teden je bilo ustavljeno, ker je bilo namesto 300 vagonov samo 5 na razpolago. Sedaj ni položaj nič boljši, čeprav se več-

ja množina vagonov dnevno urgira. Razni obrati in industrije, kakor papirnica v Vevčah, zahtevajo premoga, TPD pa jim ne more ustreci, kakor tudi hi rada hotela. Največ trpe pri tem že žopet rudarji, ki so ob svoj zaslužek. Naravnost nepomljivo je, kako se sedaj v jeseni, ko je promet največji vračajo izposojeni inozemski vagoni, radi česar je železniška direkcija v Ljubljani v velikih stiskah, ker ne more dostavljati zadosti vagonov. Teh rabijo samo v Trbovljah vsak dan najmanj 300, v Hrastniku 60 in v Zagorju 70.

Betonski nasip ob Trboveljski, dolg več deset metrov in visok do 3 m, si je dal narediti trgovec G. Zagorc. Pri zadnjih poplavih je namreč Trboveljska izstopila čez svoje bregove in poplavlila zemljišče pri pokopališču. Uničila je ob tej priliki prelep vrt, ki je z novim nasipom zavarovan pred novimi naliivi. G. Zagorc je občina pomagala s tem, da mu je dala zastoj potrebni gramoz.

Pevsko društvo »Zvon«. Danes ob 19. uri pevska vaja mešanega zbora. Pridite točno! — Tajnik.

Občinsko cestno v Svinjah prično tede dni popravljati. Na cesti bodo zgradili tudi nov most.

Iz Laškega

Na Matevžev sejem, dne 21. t. m. je bilo prigranah 524 glav živine. Prodanih je bilo 85 volov, 18 krav, 12 juncev in 22 telic. Cena volov se je gibala med 8 do 10 Din, kravam 4 do 6 Din, telicam 6.50 do 8 Din. Prodalo bi se še dosti več, ko bi bilo na razpolago dovolj vagonov.

Mesto stroškega veterinarja pri našem poglavarstvu je že zaseden ter je bil imenovan g. dr. I. Čuden, ki je že začel uradovati.

Most čez Savinjo je sedaj popravljen in prometu odprt.

Kazenski oddelek našega sodišča je le še fragment sodišča. Imamo dva sodnika, pa nobenega pisarniškega osebja, kaj šele upravitelja državnega pravdnštva. Sploh je pisarna sodišča tako slabo zasledena, da trpi pod tem sodniško uradovanje, v prvi vrsti pa stranke. Ali predsedništvo v Ljubljani ne vidi teh nedostatkov, ali pa tiči vzrok v današnjem režimu v Beogradu.

Kritičen dan prve vrste je bila nedelja za laške avtomobile. Avtu g. Szabota v Rogiški Slatini počila pnevmatika, avto izvoščika Petana pa se je pri prevažanju obiskovalcev gasilske veselice pri Vičedniku v Rečici zdobil prvi del, da so ga s težavo privlekli do tovarne »Zavora«.

Dopisi

VRHNIKA. Godbeno društvo »Vrhnik« se zahvaluje vsem občanom za bogate dobrote za srečevalo. Žal nismo smeli porabiti vseh ali vsaj boljših za srečevalo. Kar je ostalo, bomo porabili pozneje. Najlepša hvala vsem za dvorano, pecivo in drugo. Ološevalemu društvu na Vrhniku za darovane mlaje, vsem mizarjem in drugim, ki so nam pomagali pri pripravah, vsem gospodom in gospodičinam, ki so agilno pomagali pri prireditvi, hvala vsem, ki so izobesili zastave. Dalje najlepša hvala vsem, ki so se odzvali našemu povabilu in splošno pripomogli, da je prvo naše slavlje tako lepo in častno izpadlo.

DOLENJI LOGATEC. Pevsko društvo »Slavec« je priredilo v nedeljo, dne 19. t. m. v tukajšnji sokolski dvorani pod vodstvom svojega pevovodje g. profesorja J. Brobiča koncert jugoslovenskih narodnih in umetnih pesmi. Vse pesmi mešanega zbora, kakor one opernega tenorista g. Banovca so žele največ priznanja. Prirediteljem k doseženemu uspehu iskreno čestitamo in želimo, da bi njihovo vztrajnost in ljubezen do pevske umetnosti posnemala tudi pevska zborja obeh logaških sokolskih društev. Obzhalovati je le, da koncert ni bil v takem številu obiskani, kakor bi zaslužil.

POLZELA. Naše sokolsko društvo priredi v nedeljo 26. t. m. ob 15. uri javno telovadbo na svojem letnem telovadišču tik pod kolodvorom. Vse prijatelje sokolske misli, iskreno vabimo.

GUŠTANJ. Krajevni odbor društva Rdečji križ v Guštanju priredi dne 2. oktobra v Črni kino-predstavo »Higijena v zakonu«, dne 3. oktobra pa isto na Prevaljah.

ORMOŽ. V nedeljo je bil odkrit tu spomenik žrtvam svetovne vojne ali boljše re-

čeno žrtvam nemške nadutosti ter avstrijskega suženjstva in nasilstva. Spomenik je lep in stoji na jako lepem prostoru. Naj bi bil vsem Ormožanom spomin na težke čase, ki smo jih morali pretrpeti pod nekdanjim režimom, in naj nas tudi bodri k temeljitemu delu za naše prerojenje. Pevci ormoške Čitalnice so zapeli ob odkritju spomenika himno »Oj Doberdob«.

Sport

Ilirija : Atena 7 : 4 (3 : 1)

Včeraj sta se na igrišču Atene srečali v mladinskem pokalnem tekmovanju najmojnejši ljubljanski hazena družini Atena in Ilirija, ki sta nudili mnogo zanimivejšo igro, kakor nasprotnika prvega kola Primorje in Ilirija. S takimi posrečenimi tekmovanji raste zanimanje med mladino za ta lepi sport, ki pridobiva vedno več prišasti in je efekt propagande nadvse pozitivne, ter si klubi počasi in sistematično pripravljajo bodoče moči prvih svojih družin.

Ilirija je nastopila topot v nekoliko spremenjeni postavi z izbornim svojjo krilko Tratinovo v голу, ki se je tudi na tem mestu izborna obnesla. V sled te svoje poteze je tudi Ilirija izšla kot sigurna zmagovalka, ker je Tratinova bila steber svoje družine in obranila mnogo zelo nevarnih strelcev. Njeno nadomestilo v krilski vrsti pomankljiva taktično in tehnično, pač pa obeta postati v Iliriji vsled svoje prvirnovnosti zelo uporabna moč. Branilka boljše kakor v tekmi proti Primorju; Kočova ofenzivno in defenzivno zanesljiva; napad ni predvedel svoje običajne igre; najboljša je še bila Privškova, ki je topot tudi v strelu bila sigurna.

Pri Ateni je bila obramba najboljši del družine, v kateri moramo zlasti omeniti branilko, ki je posebno v taktičnem oziru razčistila mnogo nevarnih situacij pred golom. Napad je v prvem polčasu predvedel precej lepo igro. V drugem polčasu ko sta Siferjevca in Saplova zamenjali mesti v napadu, je napad postal tudi nevaren in je nekaj časa resno in uspešno ogrožal vrata Ilirije, proti koncu pa je znatno popustil in zapadel pogreškam prvega polčasa.

V prvem polčasu je bila Ilirija v vidni premoči, v drugem polčasu se opazja rahla premoč Atene, ki proti koncu ponovno pre-justi inicijativo Iliriji. Opozoriti moramo ob tej priliki klubskih vodstva, da že sedaj energično disciplinirajo svoje juniorke in prepovedo vsako glasno govorenje pri tekmah. Sodnik g. Vončina mnogo boljše kakor zadnjič pri tekmi Maribor : Atena.

Službene objave LNP.

(Seja u. o. dne 15. IX. 1926.)

Pozivljata se Mo Maribor in Celje, da takoj dopolnjeta prepis zapisnika obč. zborov, obratun in preostali iznos tekmovanj za olimp. fond. Istočasno se pozivlja Mo Maribor, da pošlje čimprej svoj letni obračun in LNP-u pripadajoči denar.

Na prošnjo SK Jadrana in TSK Merkur se jima dovolji denarna podpora vsakemu po 800 Din. Denar lahko dvigneta pri podsaveznemu blaginiku. Istočasno opozarja LNP vse svoje klube, da se do nadaljnjega ne bo več razdeljevalo denarnih podpor.

Kooptira se v u. o. na mesto g. Kosa, ki je vsled izselitve iz Ljubljane demisijski, niral, g. Lunder.

Sporoča se SD Rapido, da LNP ni prejel do danes nobene pismene prošnje za znižanje kazni igr. Cerčetu.

Sporoča se klubom Mo Maribor, da dobe potrebne prijavnice kakor tudi bloke za postavbo moštvej pri Mo Maribor.

Pozivlja se oba Mo, da javita svoj naslov.

Na dopis ASK Primorje z dne 14. t. m. se bo odgovorilo pismenim putem, enako tudi SK Jadrano.

Z ozirom na dopis SK Slovan št. 67/26 z dne 14. t. m. se zabranjuje nastopanje dotlej, dokler ne poravnajo članarine SK Slovanu, sledičim igralcem SK Reke: Wolmutu, Loborcu, Urbančiču, Večerinu in Zucatu (članarina za tek. leto).

Vzame se na znanje dopis ISSK Maribor št. 115 in 116 z dne 1. in 7. IX. ter bo LNP v zadevi igr. Wening ponovno interveniral pri JNS-u. Tajnik I.

ASK Primorje (Hazena sekcija). Danes trening ob 17. uri za sledeče igralke: Kaiser, Jerina I. in II., Vatrovec, Sajovic, K. I. in II., Jenko, Grilanc, Čihlač, Podboj II., Rupelj. — Načelnik.

LLAP. Danes ob 20.30 seja u. o. Vážno! Točno! — Tajnik I.

ASK Primorje (Nogometna sekcija). Seja sekcijskega odbora se vrši danes v Narodni kavarni ob 21. uri. — Tajnik.

ASK Primorje. Danes, v četrtek, ob 20. seja centralnega odbora v Narodni kavarni. ob 19.30 seja uprave igrišču istotam. — Posl. podpredsednik.

NOGAVICE z znamko in žigom "KLJUČ" najboljša, najtrpežnejša, zato najcenejša

Gospodarstvo

Sladkanje mošta v mariborski oblasti dovoljeno

Ne trgate prezgodaj!

Zaradi hladnega in deževnega poletja, deloma pa tudi zaradi toče in peronospore je letos vinska trta zaostala v razvoju. Sedanjji lepi jesenski dnevi sicer pospešujejo zorenje grozdja, toda glede na kratko dobo, ki nas loči od trgatve, je le malo upanja na kvalitativno dobro trgatve.

Da se omogoči vinogradnikom zboljšanje za domačo potražnjo in za trgovino manj sposobnega letošnjega vinskega pridelka, je veliki župan mariborski dovolil vinogradnikom mariborske oblasti (na temelju § 5. zakona o prometu z vinom, vinskim moštom in bronzo od 12. aprila 1907. drž. z. št. 210) občno zboljšanje vinskega mošta z zmerno uporabo sladkorja. Sladkati se sme (v smislu čl. II. minister. odredbe od 18. marca 1914. št. 12.264) le vinski mošt od začetka trgatve do 15. novembra 1926 v kraju pridelovanja, oziroma v njegovi neposredni bližini. Za zboljšanje vinskega mošta se sme uporabiti samo čisti konzumni sladkor v kristalnih ali kockah, raztopljen v moštu samem, ne pa v vodi. Uporaba vsakega drugega sladkorja je v smislu zakona zabranjena. Sladkorja se sme dodati moštu le toliko, da se doseže koncentracija mošta srednjih vinskih let. Sladkajo naj se torej le mošti navadnega namiznega vina izpod 14 odstotkov sladkorja. Največ se sme dodati do 4 kg sladkorja na 100 litrov mošta.

Zaradi splošne dovolitve zboljšanja vinskega mošta vinogradnikom odpadejo tozadnevne prošnje za dovoljenje sladkanja in naznanila o izvršenem sladkanju.

Ako nameravajo zboljšati mošt vinski trgovci, morajo imeti za to dovoljenje v smislu vinskega zakona od pristojnega oblastva in jim je postopali v smislu odredbe od 18. marca 1914. št. 12.264.

Vina samorodnih trt (šmarnice itd.) ni smatrati za vina v smislu vinskega zakona, zato je rezanje mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in zboljšanje takih mešanec v smislu tega razglašeno strogo zabranjeno. Proti kršiteljem te zabrane se bo postopalo po zakonu.

Vinogradnikom se priporoča, da z letošnjo trgatvijo, če bo vreme to dopuščalo, odlagajo do konca oktobra, nikakor pa naj ne trgate pred 15. oktobrom. Gnlo grozdi naj se pobirajo poprej, z zdravim grozdem naj se čaka in naj se izrazi jesensko sonce. En dan lepega vremena zboljša vinski videleček za četrtno odstotka in več, ako je trta zdrava. Na ta način je mogoče zelo znižati potrebo sladkanja mošta. V primeru trajno lepega vremena sladkanje mogoče sploh ne bo potrebno.

Vážna je prepoved rezanja mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in sladkanje takih mešanec. Ta prepoved je bila potrebna, ker se je ugotovilo, da gre mnogo vina samorodnih trt tem potom kot pristno vino v konzum. Vinogradnikom kakor tudi vinskim trgovcem se v interesu dviga vinskega konzuma, vinske trgovine in izvoza naših vin v inozemstvo toplo priporoča, da upoštevajo vsebino navedenega razglašila in se po njej ravnavo.

Hmeljska poročila

Zatec (ČSR), 22. septembra. Mirnejši nakup. Cene 3900—4300 Kč za 50 kg. Nürnberg (Nemčija), 21. septembra. 250 bal dovoženih, 120 prodanih. Nespremenjene. Cene čvrste.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (22. t. m.). Pšenica: baška 75—76 kg. 2 vagona 257.50; baška. Tisa, 2 vagona 285; sremska, 2 vagona 257.50. Ječmen: sremski, 2 vagona 135. Turšičica: baška, 2.5 vagona 155; baška, Indija, 1 vagon 157.50; nova, december - januar. Arangjelovac, 5 vagonov 16.50. Moka: sremska, 60g., oktober - november - december, 4 vagoni 435; sremska, 60g., 4 vagoni 420—430; sremska, 62g., oktober - november - december, 3 vagoni 375; sremska, 65g., 2 vagona 385; banatska, 65g., 2 vagona 232.50; baška, 68g., 1 vagon 139. Otrubi: baški, Novi Sad, 1 vagon 110; baški, september - oktober, 8 vagonov 102.50. Tendence stalna.

Zagrebiški tedenski sejem (22. t. m.). Dogon goveje živine srednji. Malo več slabše, zato pa toliko manj boljše živine. Nekaj goveje živine se je kupilo za Maribor. Teleta so se kupovala za Trst. Svinji je bilo precej, zaradi česar so cene postale. Prvovrstna goveja živina in teleta beležijo povišane cene. Nekaj konj se je nakupilo za Slovenijo. Za kg žive teže notirajo: voli I. 8—9, II. 6 do 7.50, III. 5—6, bosanski I. 7—8, II. 6 do 6.50, III. 5—5.50, krave domače I. 6—7, II. 5—5.50, III. 4—4.25, bosanske 5.50—6, biksi 5—5.50, junci I. 7.50—8.50, II. 5.50—7, junice I. 6—7, II. 5—6, teleta 8—12, svinje nepitane domače 8—11, pitane 11.50—12 (zaklane 13—14.25), sremske 12.50—13 (zaklane 14—15) Din. Konji: vozni 4000—13.000 Din par. jahalni 3000—5000 Din komad. Krma: seno I. 90—100, II. 35—70, slama 70 do 100, otava 110—125, lucerna 100—125 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (21. t. m.). Dogon 16.716 komadov, od tega 5258 iz Jugoslavije. Cene so postale: mesnim svinjam za 10—15, mestoma do 20, a debelim svinjam za 5—10 grošev pri kilogramu. Za kilogram žive teže notirajo: debele svinje I. 1.70—1.75 (1.80), srednjeječke 1.70—1.80, kmetske 1.70—1.90 (1.95), stare 1.65—1.70, mesne 1.90—2.50 (2.55) šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (21. t. m.). Poročila z inozemskih borz nespremenjena. Povpraševanje po rži je bilo malo manj živahno. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 37.50 do

38.50, potiska 42—43; rž: 26.75—28.75; ječmen: I. 34—38; turšičica: 24.50 do 25.50; oves: domači 23.75—24.50.

— Ustanovitev Zveze papirne in kartonarne industrije v naši državi. V dvorani palače Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani se je vršila v torku ustanovna skupščina Zveze papir in karton proizvajalnih tvornic in krajevni SHS. Skupščina je vodil veleindustrijev g. Fr. Bonač, ki je nateval tudi pripravljalnemu odboru. Skupščina se je udeležili podpredsednik Centralne industrijskih korporacij gosp. dr. Fran Windischer in tajnik gosp. dr. Svetko Gregorič, tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani gosp. dr. Ivan Plesar, tajnik Zveze industrijev za Slovenijo gosp. dr. Golia, zastopnik Združenjih papirne, Veveč, Goricianske in Medvođe generalni tajnik gosp. dr. Ciril Pavlin ter zastopniki desetih industrijskih podjetij iz raznih krajev države. Po kratkem posvetovanju je bila sklenjena ustanovitev Zveze. O pravih Zveze je poročal gosp. dr. Ciril Pavlin. Namen Zveze je, pospeševati in štiti interese papirne ter kartonarne industrije. Zveza se po pravilih ne bo smela baviti s karteli. Sedaj je Beograd. Za prvega predsednika Zveze je bil izvoljen veleindustrijev g. Fr. Bonač, za podpredsednika pa veleindustrijev gosp. Krišper. Tajništvo bo pri Centralni industrijskih korporacij v Beogradu.

— Meroizkusni urad v Kamniku zopet odprt. Gremij trgovcev in Kamniku poroča, da je meroizkusni urad v Kamniku zopet odprt in ima uradne ure kakor prej vsak tork dopoldne.

— Obtok norčanic v Avstriji je v drugem tednu t. m. nazadoval za 28.8 milijona na 791.2 milijona šilingov. Menični portefeulle se je zmanjšal za 14.7 milijona na 82.2 milijona šilingov. Kriveno razmerje se je zboljšalo od 57.8 na 58.4 odstotka.

Borze

22. septembra. LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 72.50—74. Vojna škoda 805—0, zastavni in komunalne Kranjske 20—22. Celjska posojilnica 193—194 (194). Ljubljanska kreditna 165—170, Merkantilna 90—93. Praštediona 866—868, Slavenska 18—0, Kreditni zavod 165—175. Strojne 0—112. Veveč 104—0. Stavbna 55—65, Sošir 106—0. — Blago: trami meste, feo naklad. postaja, 3 vagona po 200; bordonali, merkantilno tesani, od 28 do 45 cm, media 32/34 cm, od 6 do 10 m, media 8, feo vagon meja, 2 vagona po 330; borova drva, 1 m dolga, keo vagon naklad. postaja, 1 vagon po 12; remeljni, mehte, ostrorobi, ravno očeljeni, 33/36, 48/84, 76/76, 87/87, 97/97, 4 m dolgi, feo meja, 2 vagona po 565. Povpraševalo se je po letvah, bukovih drevih in lanenem semenu (brez poruži). Ponudbe so bile v pšenici, turčiji, ržbi, ovsu, fižolu, krompirju in sladkem stisnjenem senu; povpraševanja po tem blagu ni bilo nikakega.

ZAGREB. Tudi danes je bil živahnejši promet v delnicah Slavenske. Tečaj se je znižal od 27 na 15, a se je proti koncu popravlil zopet na 20, na kateri višini je končal. Denar za Slavensko je ostal na 19. Druge zasebne vrednote brez spremembe. Vojna škoda je čvrstejša, od ostalih deviz je v Curihu močnejša Italija, dočim je Pariz slabši. Na zagrebškem deviznem tržišču tendenca nespremenjena. Devize so ostale na večeršnjih višini; edino Pariz se je ponujal po 156 napram večeršnjemu zaključku po 160, a Berlin je malo poskočil. Skupni promet 6.5 milijona dinarjev. Notirale so devize: Amsterdam 2269.5—2275.5. Dunaj izplačilo 796.5—799.5, feo isto, Berlin izplačilo 1347.5—1350.5, Budimpešta 0.07965 do 0.07965. Italija izplačilo 205.16—207.16, London izplačilo 274.4—275.2, feo isto, New York kabl 56.58—56.78, feo 56.4—56.6, Praga feo 167.35—168.15. Svica izplačilo 1002.75—1005.75, feo isto; valuta: dolar 55.8—56, Kč 165.85—166.65, lire 202—204; e f e k t i : bančni: Eskomptna 100—101, Hipo 55—56, Jujo 92—93. Praštediona 867.5 do 870, Slavenska 19—22, Ljubljanska kreditna 165—170; industrijski: Eksploatacija 10—11, Slavonija 30.5—31.5, Trbovelje 310 do 320, Veveč 105—115; državni: investicijsko 78—73.5, agrarne 43—43.25, Vojna škoda, prompna 809—810, za oktober 312.5 do 313, kasa 399—310.

BEograd. Deviza: Dunaj 797—798, Berlin 1346—1347, Bruselj 148—155, Budimpešta 0.0794—0.0795, Bukarešta 30.25—30.75, Italija 206—206.5, London 274.75—274.8, New York 56.5—0, Pariz 156—157, Praga 167.7—167.75, Svica 1093.5—1094.25.

CURIH. Beograd 9.145, Berlin 123.30, New York 517.50, London 25.115, Pariz 14.225, Milan 18.925, Praga 15.33, Budimpešta 0.007250, Bukarešta 2.88, Sofija 3.74, Dunaj 72.95.

TRST. Devize: Beograd 48.30—48.60, Dunaj 385—395, Praga 80.50—81.25, Pariz 74.50—75.50, London 132.60—133.25, New York 70.45—70.95, Curih 527—530, Budimpešta 0.0380—0.0395, Bukarešta 15—16; valuta: dinarji 48—48.50, dolarji 27 do 27.25, 20 zlatih frankov 104—109, zlata lira 528.77.

DUNAJ. Devize Beograd 12.5075 do 12.5475, Berlin 168.57—169.07, Budimpešta 90.09—99.39, Bukarešta 3.8925—3.9125, London 34.35—34.45, Milan 25.74—25.84, New York 70.45—70.95, Pariz 19.47—19.57, Praga 20.9550—21.0350, Sofija 5.12—5.14, Varšava 78.35—78.85, Curih 136.70—137.20; valuta: dinarji 12.4850—12.5450, dolarji 704.25—708.25.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 50.6, v Berlinu 7.415, v Londonu (popoldne) 274, v New Yorku (21. t. m. po borzi) 1.7725

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 22. septembra 1926. Višine barometra (stok.)

Kraj	Čas	Barom. Temp.			Smer vetra in brzina
------	-----	--------------	--	--	----------------------

Iz življenja in sveta

Florida

Florida, o kateri javljajo zadnje dni pretresljive vesti, je najjužnejša država ameriške Unije ter leži med Atlantskim oceanom in Mehikanskim zalivom. Dežela je kakih 700 km dolga in približno 150 km široka.

Ozemlje države je približno dvakrat tako veliko kot republika Avstrija in ima subtropsko klimo. Njena zemljepisna širina je približno ista kakor v Maroku. Američani so si radi blažega podnebja izbrali Florido za letovišarsko deželo in so jo krstili za severo-ameriško rivijero.

Florida je posebno znamenita po svojih predpih o ločitvah in razporokah. Postave te dežele so dokaj popustljive in oblasti na Floridi veljajo v tem oziru za najliberalnejše v celi ameriški Uniji. Sreča je, da se grozna katastrofa ni pripetila v glavni letovišarski sezoni — v jesenskih mesecih in pozimi. V tem slučaju bi bilo opustošenje še mnogo strašnejše, število žrtev pa naravnost neprecenljivo.

Orkan je povzročil strašno razdejanje. Celi kraji so uničeni, žrtve gredo v tisoče. Promet z ladjami je silno oviran, deloma nemogoče. Mnogo parnikov se je potopilo, 38 tisoč ljudi je brez strehe, dežela je dobesedno pokrita z mrličmi in ji grozi črna lakota. In jedva je minila nesreča na Floridi, že javljajo podobno katastrofo iz Paraguaya.

Kralj Boris se ne poroči z Giovanno?

Kljub vsemu, kar se je zadnje čase pisalo o zaroki med bolgarskim kraljem Borisom in italijansko princezijo Giovanno, se zdi, da je nastopila po prvih poročilih neka čudna pavza. V diplomatskih krogih se vedno glasneje govori, da z napovedano zakonsko zvezo ne bo najbrže nič.

Bolgarska ustava namreč zahteva, da morata biti oba suverena te dežele, kralj in kraljica, pravoslavne veroizpovedci. Boris je seveda pravoslavni; toda hči italijanskega kralja, ki je drugače dobro vzgojena in kajpada tudi pripravljena za morebitno kraljico, noče nikakor menjati vere svojih očetov.

Glede potomstva v bolgarski kraljevi rodbini predpisuje in zahteva bolgarska ustava vzgojo v strogo pravoslavnem duhu. S tem stališčem se pa nikakor ne strinja savoja vladarska hiša, ki noče dovoliti Giovanni prestopa iz katoliške vere v pravoslavno in se še celo ne more sprizniti z mislijo, da bi se njena deca vzgajala v pravoslavnem duhu. Položaj je radi tega zelo delikat. Diplomati italijanske vlade in Vatikan se trudijo, da bi našli kompromisno formulo, ki bi ojačala njihov vpliv na Balkanu. Ako se to ne zgodi, pojde zaroka kralja Borisa po vodi.

Društvo narodov pleše...

O priliki sprejetja Nemčije v Društvo narodov je priredil predsednik septembarskega zasedanja, naš zunanji minister dr. Momčilo Ninčič, velik ples, na katerega so bili povabljeni vsi delegati, diplomati, atašaji, sekretarji in prominentnejši novinarji s soprogi, seveda. Ples je bil nenavadno pester, saj pa se ga je tudi udeležila malone vsa svetovna diplomatska elita, skoro vsi evropski vnanji ministri, ministri azijskih in ameriških, da celo afriških držav in vsj odločujoči politiki sveta. Manjkala sta le Poincaré in Mussolini.

Velika plesna dvorana hotela Bergues je bila slavno razsvetljena. Trije velikanski bufeti z najizbranejšimi slaščicami so bili nameščeni zapeljivo baš nasproti glavnega vhoda. V povzdigo razpoloženja je bil pripravljen ledeno-mrzel šampanjec ter velikanska breskova bovila. Od vhoda v dvorano je sprejemal došle goste »kučegazda« doktor Ninčič s soprogo. In začeli so prihajati: dr. Stresemann, v fraku, brez slehernega reda, s soprogo v svetli toaleti; sir Austen Chamberlain, mladosten in vitek

kakor vedno. Aristide Briand v ležernem fraku, vikomt Iši, mrki Samurai, machiavelistični Scialoja. Vsi z neštetimi redovi in odklovanji. Kapurtalski maharadža pa je potolkel vse rekorde: na njegovih ofrankanih prsih je jedva prostora za redove, s katerimi je današnji demokratični svet tako zelo radodaren. Njegov antipod je sir Chamberlain: na njegovih prsih se decentno odraža od črnine salonske obleke zgolj temnomoder trak — znak viteštva hladne podveze.

In potem se začne ples. O, ni ga otvoril sir Austen Chamberlain, tudi ne doktor Gustav Stresemann, ne Aristide Briand, ne princ Arfa perzijski — toda kapurtalski maharadža je pokazal, da se v Cambridgeu ni naučil samo gladke angleščine, nego tudi brezhibnega onestepa. Vojvoda d'Entotto je z občudovanja vredno vsmo dokazoval Evropcem, da Abesinija ni dežela, kjer se znajo samo noji producirati, princ Chareon siamski pa je neovrgljivo izpričal, da na Montmartru ni držal nog križem. Baron August Lehmann iz Liberije se je po vseh pravih etikete priklonil pred dražestno blondinko, dobil pa je košarico in se je nekam užaljeno obrnil proti bufetu... Nekaj par je vzbujal posebno veliko pozornost: mlada, rjavolasa dama, okusno odeta v svilo in tenčico, pleše tango s plavalasim germanskim mladeničem prlično iste starosti. Doni Juani so se seveda takoj pozanimali za gracijozni par in na nemalo začudenje zvedeli, da ni elegantna plesalka nihče drugi kakor — soproga Stresemanna, plavalasi mladenič pa njen — sin!

Tako je trajal ples pozno v noč. Okoli polnoči so se odličnejše osebnosti poslovile, ostali zastopniki 49 evropskih, afriških, azijskih, ameriških in avstralskih držav, sekretarji, atašaji in žurnalisti pa so ostali tja do jutra. Veselo razpoloženje se je še bolj povzdignilo; celo abesinski ministrski predsednik, ki je poprej rajanje le motril, se je pometal med vrteče se pare.

Društvo narodov se je naplesalo...

»Zelo me zanimате in zato bi vas želel videti. Morda ste stari; tedaj bi vam s spoštovanjem poljubil roko. Če ste grdi, bi pozdravil Vaše toplo srce. Če pa ste lepi in mladi...« Ni dovršil pisma.

Alda pa je odpisala: »Mlada sem, lepa, iz Vaših vrstič. Čutim, da me ljubite, in to me dela srečno. In prav zato vam ne morem nikoli povedati, kdo sem. Vaša pisma so storila, da sem pozabila mučno življenje, ki je moj delež. Če bi vas poznala, sem prepričana, da bi si zaželela ostati za vselej poleg vas. Čutim pa tudi, da bi bilo to nemogoče!«

Zdravniška komisija je obiskovala bolnico po deželi in tako je tudi Arnaldo Manzi prišel v bolnišnico, v kateri je služila Alda. Pisal je Aldi, da pride v njeno mesto in jo je prosil, naj ga počaka na postaji. Toda Alda ni šla na postajo, ampak ga je čakala v bolnici. Drhtela je po vsem telesu, ko je vstopil v njeno sobo in se je razgovarjal z njenimi bolniki. Bil je prav takšen, kakršnega si je zamislila; pravi vitez iz ljubavnih romanov. Ali do nje se je obrnil samo z nekoliko besedami.

Potem so se zbrali vsi v obednici, kjer so priredili komisiji južino. Alda je sama prosila, da bi stregla gostom in se

je staval, da bo napravil to pot s svojimi konji brez trenaže živati in vzel na pot za pričlo dunajskega pisatelja Julija Löwyja. Brez posebnih priprav je odrinil in je tudi res prišel na cilj, ne da bi zadrl na kake ovire. Konji so ob prihodu v Francijo izgledali še dokaj dobro in ko je poganjal Edelmann čez pariške bulvarje, je vse drlo za njim kakor za kakim čudesom. Postal je kratkomoj junak dneva. Ko se je vrnil na Dunaj, je njegova popularnost še bolj zrasla. Pripomogla mu je do tolike slave, da je vozil poslej samo odlične osebnosti in nemalokrat je bilo videti v njegovih kočijah tudi kralja Milana.

Pred zatonom fijakarske slave je Edelmann priredil še več tekmovalnih voženj. Drdral je n. pr. z Dunaja v Berlin in v Salzkammergut, toda nobena teh voženj mu ni prinesla tolike popularnosti, kakor pariška ekstratura. Ta mu bo še dolgo ohranila slavo v srcih dunajskega meščana.

»Zelo me zanimате in zato bi vas želel videti. Morda ste stari; tedaj bi vam s spoštovanjem poljubil roko. Če ste grdi, bi pozdravil Vaše toplo srce. Če pa ste lepi in mladi...« Ni dovršil pisma.

Alda pa je odpisala: »Mlada sem, lepa, iz Vaših vrstič. Čutim, da me ljubite, in to me dela srečno. In prav zato vam ne morem nikoli povedati, kdo sem. Vaša pisma so storila, da sem pozabila mučno življenje, ki je moj delež. Če bi vas poznala, sem prepričana, da bi si zaželela ostati za vselej poleg vas. Čutim pa tudi, da bi bilo to nemogoče!«

Zdravniška komisija je obiskovala bolnico po deželi in tako je tudi Arnaldo Manzi prišel v bolnišnico, v kateri je služila Alda. Pisal je Aldi, da pride v njeno mesto in jo je prosil, naj ga počaka na postaji. Toda Alda ni šla na postajo, ampak ga je čakala v bolnici. Drhtela je po vsem telesu, ko je vstopil v njeno sobo in se je razgovarjal z njenimi bolniki. Bil je prav takšen, kakršnega si je zamislila; pravi vitez iz ljubavnih romanov. Ali do nje se je obrnil samo z nekoliko besedami.

Potem so se zbrali vsi v obednici, kjer so priredili komisiji južino. Alda je sama prosila, da bi stregla gostom in se

je neprestano vrtila okoli Arnalda Manzija. Govorili so o tem in onem, dokler ni Arnaldo nenadoma vprašal upravnika bolnice: »Kje bi mogoče videti vašo dekleta iz boljših rodbin? Ali je danes v mestu kakšna zabava?«

In da bi pojasnil svoje vprašanje, je povedal vso historijo o svojem dopisovanju z Aldo.

»Kaj pa, če to dekle ni iz boljše rodbine? Ali bi jo imeli kljub temu radi, če je, recimo šivilja, tipkarica ali morda kaka bolniška postrežnica, ki slučajno ume čitati in pisati?« se je smejal eden izmed zdravnikov.

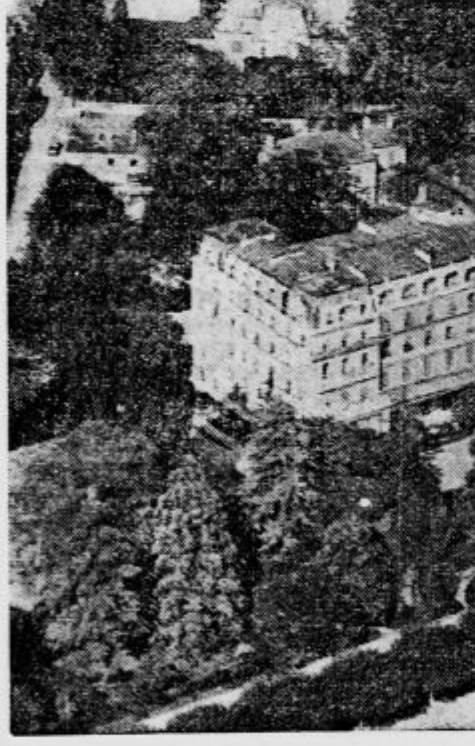
»Eh, v takem primeru — čeprav se mi zdi skoro nemogoče, da bi bilo dekle, ki piše tako inteligentno in toplo, navadna uslužbenka — v tem primeru se razume samo po sebi, da je ne bi niti pogledal. Vedno sem bil sovražen takih sentimentalnosti: ljubezen med inteligentnim človekom in preprosto, gluho žensko, žensko iz nižjih slojev, se mi vidi smešna!«

Alda je poslušala te besede in je čutila, da ji ginejo moči. S težavo se je privlekla do konca obednice in se je naslonila na stol. A tu se ji je zamajilo pred očmi, zgrudila se je in udarila z glavo ob ostri rob stola.

Smrt originalnega izvoščka

Bolj in bolj izginjajo iz ljudske srede stari, originalni tipi izvoščkov, ki prehajajo s prevladovanjem avtomobila že nekako v pravljico in legendo. Te dni je umrl na Dunaju 72 letni izvošček Franc Edelmann, eden izmed najpopularnejših dunajskih kočijažev, ki so bili zlasti pred kakim pol stoletjem na vrhuncu svoje fijakarske slave. Edelmann ni bil samo priljubljen ljudski pevec, kar so bili skoro vsi dunajski kočijaži, temveč je tudi zmagal pri tekmah za različne stave.

Najpomembnejši dogodek, po katerem bo ostal Edelmann še dolgo v spominu potomcev dunajskih fijakarjev, je njegova vožnja iz Dunaja v Pariz. Mož

Palača Društva narodov v Ženevi, posneta iz acropлана.

Sprehodi v hladnih večerih

Vam bodo prav prijtni, treba je le jesenski površnik, ki se ga pač kupi najbolje in najmodernejšega pri tvrki Drago Schwab, Ljubljana.

Gino Romani: Aldina sreča

Polom njihove hiše je prišel neverjetno brzo. Najprvo konkurz očetove trgovine in njegov beg v svet. Potem nenadna smrt materina in smrtonosni padec brata avijataerja. Vse te udarce je Alda hrabro prenesla. Plakala je samo, ko je zapustila penzjonat, v katerem se je pripravljala za boljše dni.

Ni bila še sposobna, da bi si sama krčila pot skozi življenje. Nekoliko starih znancev ji je ponudilo svojo pomoč, ali ob takih pogojih, da jo je obšla rečica. Poiskala si je službo; toda ko so kavalirji iz mesta zvedeli, kdo je, so ji gledali brezobzirno v obraz in govorili: »Alda bi lahko več zaslužila s svojo lepoto in svojo mladostjo! Za drugo delo itak nisi!«

Večkrat ji je prišlo tedaj na misel, da bi končala svoje življenje, ki je komaj začelo. Ali spomnila se je svojih sanj o bodočnosti, ki so bile tako lepe in tople. Spomnila se je tolikerih zgodb nesrečnih deklet, ki so na koncu koncev vendarle našle svojo srečo. A ni si smela priznati, da prinaša dekletom to srečo največkrat mož, ki jih ljubi. Ali njega na Aldinem obzorju še ni bilo.

Beda je bila čedalje večja in kakor rešitev ji je prišel nekega dne v roke oglas, v katerem je bolnica na deželi iskala mlade strežnice.

Sprejeli so jo v službo. Brzo se je privadila novemu poslu in novi družbi. A to ni bilo lahko. Ostala dekleta, mlada kakor ona, nekateri tudi lepa, so prišla iz siromašnih rodbin in so bila vajena težkega dela in težkega življenja. Mehanično so opravljala vse, kar so jim ukazali. Duševnega življenja skoro niso živele in vse tiste grozote v bolnici jih niso niti najmanj ganile. Kolikokrat v življenju so srečale mnogo večjo bedo in mnogo večje trpljenje. Nasprotno pa je Alda trpela obnem s svojimi bolniki. Trpela je tudi v družbi svojih novih tovarišic, ki so se je ogibale, ker so čutile, da ni ptica iz njihove jate.

V časopisu, ki je izhajal v bližnjem mestu, je čitala nekega dne oglas. Mlad zdravnik je zaradi dolgega časa na deželi iskal inteligentne mlade dame, s katero bi si dopisoval. Alda mu je pisala toplo pismo in tako se je začelo med njima dopisovanje, v katero je vtila Alda vso svojo nežnost in vso svojo toploto. Toda nikoli ni hotela povedati svojega pravega imena in naslova, dasiravno ji je mlad zdravnik nekega dne poslal svoje ime: Arnaldo Manzi.

»Zelo me zanimате in zato bi vas želel videti. Morda ste stari; tedaj bi vam s spoštovanjem poljubil roko. Če ste grdi, bi pozdravil Vaše toplo srce. Če pa ste lepi in mladi...« Ni dovršil pisma.

Alda pa je odpisala: »Mlada sem, lepa, iz Vaših vrstič. Čutim, da me ljubite, in to me dela srečno. In prav zato vam ne morem nikoli povedati, kdo sem. Vaša pisma so storila, da sem pozabila mučno življenje, ki je moj delež. Če bi vas poznala, sem prepričana, da bi si zaželela ostati za vselej poleg vas. Čutim pa tudi, da bi bilo to nemogoče!«

Zdravniška komisija je obiskovala bolnico po deželi in tako je tudi Arnaldo Manzi prišel v bolnišnico, v kateri je služila Alda. Pisal je Aldi, da pride v njeno mesto in jo je prosil, naj ga počaka na postaji. Toda Alda ni šla na postajo, ampak ga je čakala v bolnici. Drhtela je po vsem telesu, ko je vstopil v njeno sobo in se je razgovarjal z njenimi bolniki. Bil je prav takšen, kakršnega si je zamislila; pravi vitez iz ljubavnih romanov. Ali do nje se je obrnil samo z nekoliko besedami.

Potem so se zbrali vsi v obednici, kjer so priredili komisiji južino. Alda je sama prosila, da bi stregla gostom in se

Sijajno! Senzacija dneva! Sijajno!
Veletim razkošja, ljubezni in strasti

MLADA KRI

Predstave ob 4., pol 6., pol 8., in 9. uri.
ELITNI KINO MATICA, najuglednejši kino v Ljubljani. — Telefon 124.

Po slovanskem svetu

Dvajsetletnica smrti Jana Lega

Dne 17. t. m. je poteklo 20 let, odkar je v Pragi umrl apostol češko-slovenske vzajemnosti Jan Lega.

Rodil se je 1. 1833. v Lhoti pri Zbirovu na Češkem. Gimnazijske nauke je dovršil v Plzinu in je nato vstopil v državno službo. Na Češkem je služboval prav kratak čas, ker je sprejel službo v Kamniku na Kranjskem.

Vzgojen v narodnem duhu, se je z vso ljubeznijo jel učiti slovenskega jezika in si ga v kratkem priučil popolnoma. V uradnem obsevanju z ljudstvom in v prijateljskih stikih z narodno inteligenco, ki je takrat kazalo posebno aktivnost, je vzbujal slovenski narod. Ker je iz lastne izkušnje vedel, da njegovi rojaki le malo ali nič ne poznajo Slovencev, a da tudi Slovenci niso dovolj poučeni o Čehih, se je lotil žive propagande za poglobljene medsebojne slovensko-čehske stike v dejanju, besedi in pismu. Pisal je v slovenske, zlasti pa češke liste in v navdušenih besedah oznanjal slovensko-češko bratstvo. Da nudi svojim rojakom možnost, da se nauče slovenskega jezika, je napisal slovensko slovnico za Čeha, l. 1882 pa je organiziral prvo slovensko romanje na Češko, ki je takrat silno razburilo vso avstrijsko nemško javnost, češ, da je to romanje nevaren pojav panslavistične propagande. Na ta izlet se nanaša S. Gregorčičeva pesem »Vologrejska kuga«. Svoje delo zblížila med Čehi in Slovenci je nadaljeval, ko je služil pod armijo Chorinskim pri dež. predsedništvu v Ljubljani in kasneje pri namestništvu v Trstu in pri vrhovnem pomorskem poveljstvu v Puli. Iz Pule se je vrnil v Prago, kjer je postal skriptor Muzeja kraljevišta Češkega. V tistih časih so jeli prihajati v Prago prvi slovenski visokošolci. Med njimi, ki jim je bil prvi oče, je širil idejo slovensko-čehske vzajemnosti in jih vzgajal za navdušene oznanilce svojih naukov. Sredi svojega blagoslovenega dela je umrl 17. septembra 1906. Njegovi učenci — slovenski dijaki so mu postavili s prispevki slovenskih rodoljubov v znak hvaležnosti lep spomenik na pokopališču v Olsanah. Njegova vdova živi v bedi še danes — ima samo par sto kron pokojnine. Najbolj se oddoljuje spominu apostola slovensko-čehske vzajemnosti, ako se ob 20letnici njegove

smrti spomnimo njegove v tiski živeče življenske družice.

— Odlikovan češki umetnik. Pred meseci je bil v Nimesu na francoskem odkrit spomenik zgodovinarju Ernestu Denisu, velikemu prijatelju Čehov, ki je napisal najboljšo zgodovino češkega naroda. Spomenik, ki je pravi umotvor, je delo znanege češkega kiparja Otokarja Staniela, profesorja na akademiji vpodajbojnih umetnosti v Pragi. Prezident francoske republike je kiparja Staniela sedaj odklikoval z viteškim redom častne legije.

— Dijakinje v češkoslovaških šolah. Na Čehoslovaškem študira danes 72.000 deklet, in sicer 3000 na visokih šolah, 30.000 na srednjih šolah, 1500 na poljedelskih, 8000 na trgovskih in 13.000 na industrijsko-strokovnih šolah. Dijakinje tvorijo 1 desetino slušateljev na visokih šolah, 1 četrtino na srednjih, 1 tretjino na trgovskih, 1 sedmino na poljedelskih in več kakor 1 polovico na poljedelskih in več kakor 1 polovico na industrijsko-strokovnih šolah. Na meščanskih šolah je deklet 1 polovico, na trg. pomočniških šolah 1 četrtino, na obrtnih 1 šestino in na gospodarskih nižjih šolah več kakor polovico. Iz teh podatkov je razvidno, da stalno narašča število dijakinj v vseh šolah na Čehoslovaškem.

— Zbiranje starih ruskih bajk in pesmi. Moskovska »Akademija znanosti in umetnosti, katere predsednik je književnik Kogan, je letos organizirala znanstveno ekspedicijo v Karelijo z nalogo, da v pokrajini, imenovani Zaozje, zbere vse tamkaj še živeče narodne pripovedke, pravljice in pesmi. Ekspedicijo je vodil I. Sokolov. Uspeh je bil odličen: Sokolov in njegovi pomočniki so zapisali 152 narodnih umotvorov epške in dramske vsebine. Pri pesmih so napisali ne samo besede, marveč tudi melodije, ki so jih ujeli tudi v fonografe. Obenem je ekspedicija fotografirala 150 narodnih pevcev in pripovedovalcev. Profesor Sokolov priredi v Moskvi o uspehih svoje ekspedicije posebno predavanje, čim nekoliko uredi svoj material.

— Spomenik Svobode v Bolgariji. Na Vitoši planini nad Sofijo zgrade spomenik Svobode. Na vrhu Sveti Nikola so pretekli teden z velikimi srečnostmi položili temeljni kamen za ta spomenik.

— Leonid Leonov — novi Lev Tolstoj. V Moskvi je pravkar izšel nov roman »Barsuk«, ki ga je napisal Leonid Leonov. Roman je izval ogromno senzacijo in ti, ki so ga čitali, zatrjujejo, da je dobil Lev Nikolajevič Tolstoj v Leonidu Leonovu vrednega naslednika. Roman je v javnosti vzbudil takšno pozornost in priznanje, da so ga Nemci, čim je izšel, takoj prevredni na svoj jezik. V njem riše pisatelj dogodek pred vojno, med vojno in v času ruske revolucije. Junaka povesti sta dva brata, Semen in Pavel, ki sta že kot dečka prišla v Moskvo. Semen se je oženil in se vrnil v svojo rodno vas, Pavel pa je ostal v Moskvi kot delavec v tovarni in postal po revoluciji ljudski komisar. Kot tak je bil poslan, da uduši kmetstvo vstajo v svojem rodnem kraju. Prebivalci te vasi niso nikdar vedeli o novem režimu in so se utrdili in napravili okope v bližnjem hribu, da bi se branili kot jarczbi (barsuci). Vodja te kmetске vstaje je bil brat Semen, s katerim se je borila tudi njegova žena v meški obleki. V tem okviru se razvija cela drama. Značilno je, da je to prvi ruski roman pod boljševiškim gospodstvom, ki je v resnici umetniško delo brez politične tendence.

Pritekli so z vseh strani. Tovarišice so jo prenesle v njeno sobo.

»Sirotka Alda, preveč se je izmučila; delala je zadnje čase noč in dan!« je pojasnjeval dežurni zdravnik. »Hudo rano ima na glavi.«

Prišli so tudi ostali zdravniki.

»Rana je težka. Kako se je mogla tako udariti! Arnaldo, pogledajte, kaj mislite vi!« je govoril eden izmed članov komisije.

Arnaldo je stopil bliže in je pazno pregledal glavo.

»Teško diha, zelo težko. Pogledjmo srce!« In prislonil je glavo na njene prsi. Pod lahko bluzo ji je zašumel papir. Segel je ponj in je izvlekel list.

Ko ga je videl, je ostrmel. Bilo je njegovo zadnje pismo!

Nihče ni mogoče pojasniti, zakaj se je Arnaldo Manzi tako zavzel za rešitev mlade postrežnice In nihče ni vedel, da je Arnaldo Manzi plakal kakor otrok, ko je Alda izdihnila. V bolniškem seznamu je stalo, da je umrla zaradi rane na glavi. Nihče razen Arnalda Manzija ni vedel, kako strašna je morala biti rana v srcu dekleta ki je do poslednjega trenutka verovala v boljšo usodo...

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Dijaško življenje

«Mednarodna študentska pomoč» na delu

Lep uspeh ljubljanskih visokošolcev: mednarodni študentski sanatorij se zgradi na našem tleh!

Od 25. julija do 2. avgusta se je vršil v Sremskih Karlovcih kongres Mednarodno študentske pomoči, ki se ga je udeležilo preko 300 delegatov, zastopnikov 27 držav. Od vseh mednarodnih študentskih organizacij je bila Mednarodna študentska pomoč prva, ki si je izbrala našo državo za kraj svojega zborovanja, za reševanje vprašanj, ki se tičejo mednarodnega dijaškega življenja in dijaške samopomoči. Najštevilnejša sta bili zastopani Amerika in Anglija s svojimi kolonijami, manjkali pa so žal Čehi, Bolgari, zastopniki sovjetske Rusije in Latvi. Naše visokošolsko dijaštvo je sedaj prvič nastopilo v imenu svoje nacionalne Unije. Zastopniki vseh treh naših univerz so se zedinili na skupen program tako specijelno za ta kongres, kakor tudi za bodoče. S tem je napravljen konec nevezdržnim razmeram, da je bilo jugoslovensko študentsko zastopstvo v mednarodnem svetu samo po delegatih ene univerze. Poleg številnih referatov in debat je bilo delo razdeljeno na pet komisij, ki so plenumu predložile svoje sklepe v potrditev.

V prvi komisiji, dijaška samopomoč, je bilo sklenjeno, da se naj prirejajo mednarodni tečaji, kjer naj strokovnjaki predavajo o posameznih važnih vprašanjih dijaške samopomoči in organizaciji dela. Ravno tako naj organizacija ukrene vse, da se dovoli tudi drugim študentom, kar je sedaj dovoljeno nemščini, da smejo kot študenti delavci svobodno prihajati in študirati v Ameriki. Veliko pažnje je treba posvetiti razmerju dijaška do delavca, ki naj bo prijateljsko. Objektivno naj iščejo dijaški sredstva ter poti za pravično rešitev socialnih in gospodarskih problemov in naj na tem mnogo delajo.

Druga komisija je obravnavala vse, kar se tiče materialne učne moralne pomoči dijakom, ki študirajo v tujih državah. Vsi študenti naj bodo enakopravni brez ozira na pripadnost in končno naj se uresničijo misli mednarodne akademske skupnosti na vseh poljih. Delegati nacionalnih Unij so izjavili, da bodo skušali to doseči že v prihodnjem letu. Orientalci so izjavili, da se čutijo na zapadu zaposlovanje in da jim je odzvet dostop v boljše kroge. Obratno bodo doma vplivali in storili vse, da bodo študenti z zapada lažje sprejeti.

Zlasti v tretji komisiji, ki je obravnavala študentskega stalnega problema Orienta in zapada, so bile v razpravi številne pritožbe v tem oziru in so orientalci ostro napadali Angleže ter njihov sistem. Sklenjeno je bilo pozvati na prihodnji kongres več zastopnikov iz Orienta, da bodo razložili svoje stališče. Zbrati se mora statistika in vse krivice se morajo v smislu sklepov druge komisije popraviti.

Organizacija Mednarodne študentske pomoči je bila osnovana l. 1920. v Zenevi na pobudo Krščanske mladinske zajednice in to radi slabega dijaškega stanja v vseh državah. Četrta komisija je zaključila po natančnih poročilih o dosežani pomoči, da se tudi v bodoče pomaga Rusom v vseh mejnih možnostih brez ozira na narče, ki jih imajo za slučaj spremembe režima. Jugoslovnski delegati so zahtevali, da se za ruske študente tudi drugod ukine numerus clausus, kakor je to storila že takoj spočetka naša država, da naj ne bo svobodno samo študij, ampak tudi izvajanje poklica.

Z bodočnostjo organizacije se je pečala peta komisija, kjer so bili slavljivi trije predlogi: 1.) da se organizacija Mednarodne študentske pomoči popolnoma združi s Krščansko mladinsko organizacijo. V tem slučaju bi odpadli vsi nekristjani; 2.) da se popolnoma odcepi od krščanske mladinske organizacije in postane samostojna. Tedaj bi pa ne bilo več tolike aktivnosti, ki sta jo nudila v glavnem Amerika in Anglija. Prodlj je tretji predlog, da ostane organizacija samostojna kakor do sedaj, denarno jo pa podpira ameriška in angleška pomoč potom matične organizacije.

V plenumu je bil tudi sprejet predlog, da se zgradi mednarodni dijaški sanatorij za okoli 125 milijonov dinarjev. V podkomisiji je zmagal švicarski predlog, da se ta sanatorij postavi v Graubündenu v Švici. Spretnemu in taktičnemu nastopu slovenskega zastopnika visokošolcev g. Vekoslava Iskre pa se je zahvaljivali, da se je končno na njegovo inicijativo posrečilo jugoslovnski delegaciji prodreti s predlogom, da se ta sanatorij zgradi v Sloveniji, in sicer na Gorenjskem.

Med kongresom so se vršili izleti v bližnje kraje. Priredena sta bila sprejema in pogozbeje delegatov od strani novosadske in beogradske občine, gostovalo je akademsko pevsko društvo Obilic iz Beograda, karlovska občina je priredila svečan večer, v zameno so pripravili tudi študentje podobno večer, na katerem so posamezne delegacije nastopile s svojimi nacionalnimi kesnimi. Tekom kongresa so delegacije razstavile slike svojih ustanov, zagrebški in ljubljanski delegati pa tudi slike naših pokrajin, ki so vzbujale obdivovanje in pripomogle k sklepu, da se postavi mednarodni dijaški sanatorij na ozemlju Slovenije.

Po kongresu so odšli poljski in naši delegati v Beograd na razgovore, da se določi čim večje zbliznanje pri nastopanju v mednarodnem svetu. Na Avali so položili poljski delegati v spremstvu naših vence Neznanemu vojaku, v Beogradu pa so bili sprejeti na čakanki, ki jo je pridelalo poljsko poslanstvo. Ostali delegati pa so se razšli po naši državi, radostni nad gostoljubnim sprejemom in z drugačnimi pojmi, kakor so jih imeli do sedaj o nas.

— Stipendisti ljubljanskega vseučilišča naj se javijo na kvesturi, kjer dobijo izplačano državno podporo za mesec septembra.

S podporo za mesec marec pa se bodo najbrž lahko obrnili pod nosom, kakor je bilo to v oktoberski stipendiji. Letos je hotelo biti ministrstvo nrosvete prav likodno in je priznalo stipendijam podporo tudi za počitnice, to je za julij, avgust in september, kar bi znašalo za študenta lepo vsoto 3000 Din. Toda ko so nastopile počitnice je ministrstvo prosvete javilo, da znašajo podpore za imenovane tri mesece le po 500 Din. Tudi s tem znaskom 1500 Din bi si študent precej pomaglal, če mu ne bi bili na drugi strani odzveli stipendiji oktobra in marca v znasku 2000 Din! In tako je dejansko tudi letos ostala podpora le za študijsko leto 9 mesecev.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Prirreditvi
Tambur. društvo «Sloga», Ljutomer prireditvi v nedeljo, dne 26. septembra 1926 v dvoranah g. L. Strasser občinske občestvo društva. Začetek točno ob 8 1/2 popoldna. Spored: 1.) Tamburški nastop. 2.) «Prepirljiva soeda» — žoligra v enem dejanju. 3.) Tamburški nastop. 4.) Živa slika. Po igri v gostilniških prostorih prosta zabava s plesom. Vstopnice: I. red 5 Din, II. red 3 Din. — Predprodaja vstopnic v trgovini Fr. Repp. K obliki udeležili vsi odbor. 26844

Dobro kuharico
pridna in poštena, ki bi opravljala tudi vsa druga hlađa dela, sprejme majhna družina na delo. Poudarbo pod «Potona 30». 26869

Brivskega pomočnika
dobra delavca sprejme takoj Dušan Kermond na Bledu I, Gorenjsko. 26879

Služkinjo
ki zna opravljati gospodinjstva in kmetijske dela, rabi za vsa posredstva v Juliju, Benečiji. Takojšnji nastop, plača po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26880

Dvokolesa
popravila najbolje, najhitreje in v najceneje Florjančič, Nunska ulica 3. 215/1

Stampiljke
in vse potrebšine (prporočila) S. Pešca, Maribor nasproti glavni kolodvoru. 158

Vulkanizira
vse vrste gumijaste parne vulkanizacija P. Bakač v Ljubljani Bimka o II.

V preciz. mehaniko
spadajoča dela izvršuje Anton Kozina, Cernerjeva ul. št. 12 (ulicu del. bolnice). 26210

Zidano kovačnico
novo, v vsa opremo in kolarsko delavnico vas v dobrem stanju, prodam. Nabijate tudi na dom. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26889

Fina šivilja
se priporoča za delo po hišah. Sprejme tudi na dom. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26889

Službe dobe
Trg. pomočnika sprejemam kot posredstvo za posredovanje na deteli. Dozvolim na provizorno in fleksibilno na provizorno in zanesljivo moč s dobriimi splošnimi — Poudarbo na upravo «Jutra» pod značko «Zanesljivost 104». 26826

Ključavničarja
dobro izveščana in vsilnega, s kaveljci 19—30,000 Din sprejemam kot družabnika. — Cenj. poudarbo na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Veliko dela in dober kavalček». 26822

Brivskega pomočnika
splošnega vodil samostojno podružnico sprejemam s 1. oktobrom Otrina se samo na provizorno moč. Plača po dogovoru. Alojzij Stojk. hrivce v Sevnici. 26818

Inteligentno osebo
otročijubno sprejme gospodinjstva s 2 otrokoma. Poudarbo na ogl. oddelku «Jutra» pod «Dobra gospodinja 76». 26817

Krojaška pomočnika
za fino veliko in malo delo sprejme «Elite», Prešernova ulica 9. 26767

Cevljarstva prikojrovalca
pridnega in poštenega sprejemam takoj. Hrana in stanovanje v hiši Delo trajno. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26750

Zastopnika
dobro vpeljanega, ki bi bil sposoben te obstoječi poslovanje uspešno razširiti in samostojno aktivirati. Iste doma zavarovalnica za Ljubljano in okolico. Za sposobnost dobra plača, nameri stila stala. Poudarbo pod «Aktivniera» na oglašnem oddelku «Jutra». 26854

Damska frizerka
v stroki dobro izveščana sprejme takoj ali pozneje. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra». 26898

Agilne zastopnice
sprejemam za prodajo damskih perila in praskanj. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra». 26882

Blagajničarko
izkušenega trgovca, starejšega in zanesljivega računarja, ki zna tako! Lud. Kubelj, trgovce v Ornatu, Plača po dogovoru. 26839

Krojaške vajence
sprejemam. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26854

Dobro kuharico
pridna in poštena, ki bi opravljala tudi vsa druga hlađa dela, sprejme majhna družina na delo. Poudarbo pod «Potona 30». 26869

Brivskega pomočnika
dobra delavca sprejme takoj Dušan Kermond na Bledu I, Gorenjsko. 26879

Služkinjo
ki zna opravljati gospodinjstva in kmetijske dela, rabi za vsa posredstva v Juliju, Benečiji. Takojšnji nastop, plača po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26880

Postrežnico
mlajo, pridna in poštena, ki zna tudi kuhati, sprejemam. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26845

Službe iščejo
Knjigovodja
veliko več pisarniških in vsilnih služb. Gre tudi na delo. — Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Dela 3». 26830

Knjigovodja
dobra moč, feli premeniti službo izurjen v avtomobilski in kolesarski stroki. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Kolo 3». 26829

Knjigovodja
s sedemletno prakso, feli premeniti službo. Pisarne poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Ljubljana 3». 26838

Potnik
za vsa dravna SHS, dobro vpeljan, s znanjem več jezikov, želi stalno službo. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Potnik 87». 26787

Trgovski potnik
vojaščina prosi, verizira v vseh trgovskih strokih, znanost slovenske, srbohrvaščine, češine in nemščine, išče mesto potnika. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Agilen 33». 26783

Mizarski učencov
ki se je že olli 30 mesecev, želi vstopiti v kakemu mištru. Poudarbo pod «Mizarstvo» na oglašnem oddelku «Jutra». 26846

Šivilja
izurjena v izdelovanju oblačil in moška perila, gre sivat na dom. Naslov pove oglašni oddelku «Jutra». 26831

Poštni sel
želi spremeniti službo — najbrž krajše zadetivje, vsilno ital. in nemščino, Hlađa ter oblačila, sprejme službo. Pisarne poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Primorec». 26870

Sofer in strugar
z dolgoletno prakso, samski, vojaščina prosi. želi premeniti službo. Poudarbo pod «Vesten 21» na oglašni oddelku «Jutra». 26872

Koroška čerka
iz zavedne narodne roditelje, ki valed svoje narodnosti klub vsem smotnostmi ne more dobiti službo, se obraca tem potom na slovenske trgovce in podjetja, ki so prošnje, da se jo sprejme v službo. Dovolila je tri meščanske in 4 trg. kole, večja strojopisja, stenoarhija ter obravna slovenski, nemški, angleški in italijanski jezik. Starost 19 let. Kdor rabi pridno moč vse njen naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26878

Gospodična
zaposelena v uradu, bi sprejela nadzorstvo šolobrevnih otrok od 3.—6. ure pop. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Štev. 1899». 26899

Gospodična
s volilnim prijavam feli premeniti mesto vagošilje. — Prevela bi tudi mesto gospodinjke pri vedov. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Vesta 14». 26900

Mesto hišnika
iščeča zakonca s 1 otrokom. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Hišnik 3». 26908

Vrtnar
izveščan v vseh strokih svojega obrta, želi stalnega mesta do 15. oktobra. Poudarbo na naslov: R. Vokal, Rimsko Toplica. 26892

Skladiščnik
ali obrtnik s dobriimi sprilovalni in prakso, išče službo, najraje v sidarskem skladišču ali graščini. — Dopise na oglašni oddelku «Jutra» pod «N. M. 26855

Kuharica
s dobriimi sprilovalni, gre k boljšemu samostojnemu poslovanju z manjšim gospodinjstvom. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26893

Gospodična
pridna in poštena, večja trgovca, znanost kavelje, išče službo v meščini, trafikali ali delikaten trgovini, event. kot blaginjarica. — Cenjena poudarbo na oglašni oddelku «Jutra» pod «Samostojna 26». 26883

St ojepliska
v veliko prakso v notarski pisarni, išče mesto. Poudarbo pod «Notarska pisarna» na oglašni oddelku «Jutra». 26866

Pozor!
Krojno učilšče
Ljubljana, Stari trg št. 19. Krojaški, šivilje, gospe, gospodinjke uradnice, dijaškinje itd. — Večerni tečaj krojaške in damskega krojenja za krojače, šivilje. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra». 26776

Nemščino in francoščino
poučuje temeljito učiteljica. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26707

Drva
hrastove in bukove odpadki od parketov ter mehka drva dostavljajo po nizki ceni na dom parna žaga v Seag metli v Ljubljani, za gorvskim kolodvorom. Pri od vzema večje množine snote oprost. 193

Damsko kolo
znanke «Puch», skoraj novo, prodam. Pojasnila daje vratar v Gledalski ul. 26750

Damski šiv. stroj
dobro ohranjen, ugodno prodam na Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26702

Tračna žaga
(Bandage) 800 mm, skoraj novo, po ceni prodam Fran Kovad, Zgoša, pošta Begunje. 26692

Dinamo
110 V, 6 HP, z napajalno desko, odporom in merilnimi aparati poceni prodam Fran Kovad, Zgoša, pošta Begunje. 26693

Več gostiln. inventarja in klavir
(Pisano) dobro ohranjen prodam na Sv. Jakobu trgu št. 5. 26773

Železen štedilnik
prodam. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26833

Dynamo 10 HP, 10 Volt in benzin-motor
5 HP, vse v najboljšem stanju poceni prodam ali zamenja Saško Stupica, Smarje pri Jelkci. 26793

Več gnilnih jermen
5—7 cm, rabljenih, prodam po polovini ceni. Strojno mizarstvo Bled-Milno. 26793

Peki, pozor!
Prdama dobro ohranjen stroj za kemije deliti. Martin Juvan, Trbovlje II. 26868

Železen štedilnik
domačega dela, skoraj nov in lepo pisalno mizo prodam. Cesta na Rotnik št. 3, vila Biatra. 26873

Avto
Torino Fiat, Touring tip, luksuzno opremljen, skoro novo, ugodno prodam v led nakupu povzega. Pisarna poudarbo pod «Avto» na poštni predal I. 26896

Mediška
Mila Hutter
Dunajska c 6/I. se prporoča cenim in damam. Imam gotove klobuke v zalogi, sprejemam popravila.

Kupim
vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah Černe, juvelir Ljubljana Weitova ul. 3.

Kostanjevino
(taninski les) vsako množino kupujem po najvišjih dnevnih cenah in akrofitivnem plačilu za takojšnjo dobavo. Le resne poudarbo na oglašni oddelku «Jutra» pod «Kostanjevina 17». 26168

Fižol
vseh vrst kupuje Sever & Komp., Ljubljana — skladišče: Gospodinjstva c. 5. 26638

Voziček
na štiri kolesa in lahko moško kolo kupim. — Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Dobro ohranjen». 26749

Proizvajalec pare
do 4 atm., največ 6—10 m² gorilne ploščice, s vsimi pripadajočimi deli, se takoj kupi. Poudarbo pod «Parni kotli» na oglašni oddelku «Jutra». 26705

Za poljsko železnico
kupim 20 m tračnice, dva obrabljena plošči in 2 vagončka. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Dobro materijal». 26693

Divji kostani
cela vozgona ali tudi manjša količina kupuje kakor 50 45 let tudi letos najdražje V. H. Rohrmann. 26860

Spinačo
letošnjega pridelka, bjačista tulpa, naraine in krošnje smo pravkar prejeli Sever & Komp., Ljubljana. 26879

Pšenične slame
na vagon in ovsnene slame, zveze za krmno, nevezane, prodam po nizki ceni. Pojasnila daje Franc Filipič, posestnik, Bršljin — Novo mesto. 26756

Višokošolki
ozir. feli gospodilni oddam opremljeno sobo brez ali s hrano. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26861

Učenka
državne tenake gimnazije išče pri boljši roditelji in bližnji Bleiweisove ceste hrano in stanovanje. Pogoj je strogo nadzorstvo ter samo nemško govornica na prostem času. Poudarbo na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Čučenka 38». 26838

3 srednješolci
iščejo sobo s zajtrkom. — Poudarbo s zavedno cenjo. Poudarbo na oglašni oddelku «Jutra» pod značko «Oktober 67». 26867

Prazno sobo
zračno, s posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo, oddam Pod tranko št. 2111 samcu ali takonaki dvojelet brez otrok. 26769

Sostanovalec
z zajtrkom se sprejme na Trški cesti 24. 26764

Stanovanje
v Rimskih Toplicah, obstoječe s sob, predobro, cenilno in prikljčno, z vsem komfortom, kopalka, elektrika, vodovod, se po jako ugodni ceni odda. Vseville takoj. Vila Irena. 26729

Sobo
oddam boljšemu gospodu s 1. oktobrom. Naslov pove oglašni oddelku «Jutra». 26834

Mesečno sobo
lepo, zračno in celnotno, s elektrino razsvetljavo, oddam. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26833

Opremljeno sobo
oddam samo solistom, cenilno. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26806

Lepo sobo
oddam gospodilni ali gospe blizu kolodvoru. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26871

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam mirni gospodilni. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26884

Stanovanje
vis a vis Zakotnikove žage oddam za 1000 Din. 26894

Mlad zakonski par
išče stanovanje s kuhinjo, event. souporabo iste, najraje v šiški ali kje drugje. Gre tudi za hišnika. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra» pod značko «Mira». 26878

Sostanovalko
sprejemam. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26876

1000 Din dobi
kdor mi preskrbi stanovanje 2—3 sob s kuhinjo. Poudarbo na oglašni oddelku «Jutra» pod značko «Mira» 1000». 26893

Prazno sobo
na novo urejeno, s elektr. razsvetljavo, takoj oddam. Dobra šivilja ima prednost. Naslov v oglašnem oddelku «Jutra». 26888

Perest
Izredna prilika!
Gostina, trgovca, gospodarsko poslopie in vrt je za tistega, ki kupi posestvo, katero se mora prodati zaradi družinskih razmer — Vodovod in elektrika. Vse v dobrem stanju. Poudarbo pod «Gorenjsko 200,000» na oglašni oddelku «Jutra». 26715

Lepo hišo
s 7 sobami in kuhinjo, 1 travnik in 2 njiivi na Brugu št. 17 pri Zirovnici prodam za 75,000 Din. Pojasnila daje Frančiška Prešern, trgovka na Javorcni. 26879

Posestvo
liho s gospodarskim poslopiem, zemlje okoli 20 mernikov posete ter do 4 jabe kmetije, oddajljiva 1 uro od Kranja, pripravno za Amerikance, prodam za 35,000 Din. Pojasnila daje lastnik Adolf Kern, trg. v Kranju. 26887

Hišo na Vrhniki
v sredini trga, ugoden trgovski prostor, gospodarsko poslopie, velik sadni vrt in vrt za zelenjavo, po ugodni ceni prodam J. Zverca, Pezica pri Mariboru. 26823

Lokal
za trgovino in sajarkovalnico s stanovanjem oddam v Ljubljani. Poudarbo pod «Adaptacija» na oglašni oddelku «Jutra». 26871

Gostilno
prevažna v prometnem kraju, najraje na Gorenjskem ali v okolici Vrhnike. Poudarbo na oglašni oddelku «Jutra» pod značko «Gostilna». 26759

Gostilno v Ptuju
na prometnem kraju v znamenju najljubši, Poudarbo na upravo «Jutra» v Mariboru pod «St. 792». 26893

Razno
Oslabeli gospodje
(prevrasteni) dobe brezplačno važno poslopio. — Nemška brošura. Duplji na oglašnem oddelku «Jutra» pod «Sigurna sredstvo». 26833

Restavracija
«Zvezda» Ljubljana priporoča izbrano domačo kuhinjo in dobro pijačo. Trgovstvena postrežba. Sprejme abonente na hrano. 26896

Dnevno koncert
v vinski kleti in restavraciji. Ob nedeljah in praznikih dopoldninski koncert. 26896

Trgovca
prevažna zastopnica proti garanciji. Vreme tudi lokal v najem v Ljubljani ali Mariboru na prometnem kraju. Poudarbo na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Trgovca». 26897

Znanja želi
mlad gospod s mlado, še neomdelavano gospodilno, simpatična sunanjosti, ki je lahko tudi brez materijelnih sredstev. Zanimiv in izključna. Dopise na: Dravska vojaščina K., Maribor. 26891

V oglašnem oddelku «Jutra»
naj se dvignete sledeča pisma Abilertin, Biser, Bohinj, Bistrica 18, Brzojavni drugi, Bodočnost 150, Bodočnost zagotovljena 40, Čarman, Fernando, Škrljan, Ček, Činovnica, 5000 Din brez strokovnega znanja, Domača kuhinja, Dobro silovanje, Karja, Debernak, Do 1. oktobra, Dva solj 96, Diamant, Dober zaslužek, 22, P. Franz, Fina šivilja, Foto 7, Garancija-klavir, Galus 100, Gre tudi izven kraja, Hlodi takoj 88, Izkorenost 88, Jugooslovan 40, J. K. 2613, Inventar 49, Izkorenost 319, Imperier, Izredna prilika, Kavejca 73, Kmetorinija 53, Kompagnon 98, Knapovica, Letna najemnica 100, Lokal 48, Lahak predmet, Lepa bodočnost 2337, Mira 22, Mira 23, Minka Matiča, Mira 42, Mir 97, Mladost

Gustav Meyrink:

Preparat

Prijateljica sta sedela pri oknu na vogalu kavarnarje »Radecki« in stikala glavi.
 »Odsel je. Danes popoldne se je s svojim slugo odpeljal v Berlin. Hiša je vsa prazna; prihajam ravno od ondat in sem se natanko uveril. Perzija sta čisto sama živevala v njej.«
 »Tedad se je vendarle ušel na brzojavko?«
 »Niti trenutka nisem dvomil o tem. Kadar začuje ime »Fabio Marini«, ga ne drži nihče.«
 »Čudim se prav za prav. Dolga leta — do njegove smrti — je živel skupaj z njim; kaj novega naj bi tedaj zvedel o njem v Berlinu?«
 »Oho! Profesor Marini mu je baje prikrižal še mnogo stvari. To je nekdo sam omenil v pogovoru — bilo je nekako pred pol leta, ko je naš vrtil Axel še živel med nami.«
 »Ali je res kaj na tej skrivnostni metodi prepariranja, ki jo pripisujejo Fabiju? Ali res tako trdno verjameš vanjo, Sinclair?«
 »O tem, ali »verjameš« vanjo, vohče ne more biti govora. Na svoje lastne oči sem videl v Firenzi otroško truplo, ki ga je prepariral Marini. Rečem ti, vsakdo bi bil prisegel, da otrok samo spi: niti sledu o kakih otrplostih, nikakih zgrbančin, nikakih gub — videl si celo rožnato polt živnega človeka.«
 »Hm. — Ali misliš, da je Perzije res umoril Axela in — — —?«
 »Tega pa ne vem. Otokar, a glas vesti nama ukazuje, da doženeva Axelovo usodo... Kaj če je bil takrat pod vplivom kakakega strupa samo v stanju otrplosti, ki je nalikovalo smrti? Bože moj, tolikanj sem prigravarjal zdravnikom na anatomskem zavodu — tako ponižno sem jih prošil, naj ga poizkusijo oživiti. — Kaj pa bočete prav za prav, so mi dejali, mož je mrtev, to je vendar jasno, in brez dovoljenja dr. Daraškega se ne sme nihče dotakniti mrliča... In pokazali so mi pogodbo, v kateri je bilo izrecno zapisano, da Axel proda svoje truplo, kadar bo mrtev, točasnemu la-

stniku te listine in da je za to že tega in tega dne dobil petsto goldinarjev ter potrdil prejem.«
 »Ne, to je strašno — in v našem stoletju taka stvar se velja pred zakonom! Neizrekljiva besnost me grabi, kolikokrat se spomnim tega. — Ubogi Axel! Če bi bil slutil, da utegne priti pogodba v roke tega Perzija, njegovega najsrdečjšega sovražnika! Vedno je mislil, da bo anatomski zavod sam...«
 »A kaj mar odvetnik res ni mogel ničesar opraviti?«
 »Vse je bilo zaman. Zmenili se niso niti za pričevanje stare mlekarice, da je Daraško na svojem vrtu ob solnem vzhodu tako dolgo preklinjal Axelovo ime da so mu naposled pene stopile iz ust. Seveda, če Daraško ne bi bil evropski medicinskega doctor! — A čemu bi še govorila! Greš z menoj. Otokar, ali ne?«
 »Seveda pojdem — toda pomisli, če naju zalotijo — kot vlomilca! Perzije je na glasu...« je neoporočen pošteni jnak! Najina sumnja vendar še ni dovolj tehten vzrok. Bog ve, da ne. — Nikar mi ne zameri, ampak — ali je res povsem izključeno, da bi se bil motil, ko si menil, da slišiš Axelov glas?«
 »Nikar se ne vznemirjaj, Sinclair, prosim te — povej mi še enkrat vse natanko, kako je bilo takrat. Ali si bil nemara že prei kakorkoli razburjen?«
 »Niti malo ne! Pol ure prej sem bil na Hradčanjih in sem si spet enkrat ogledal Vaclavovo kapelo in katedralo Sv. Vida, ti dve stari, tuji stavbi z njihovimi kipi, ki se zde kakor iz strjene krvi in ki se vedno iznova tako globoko, nezasišano dojmijo naše duše — in Gladni stol in Alhimistovsko ulico. Nato grem po Grajski stolbi in nehoti obstanem, zakaj vratca, ki vodijo skozi zid v Daraškovo hišo, so bila odprta. In tisti mah razločno začujem glas — prihajal je menda iz okna sem preko — in sveto se ti kolnem, bil je Axelov glas, ki je klical:
 »Ena — dve — tri — — štiri. — Ah, Bože zakaj vendar nisem takoj vdrl v stanovanje! Toda preden sem se prav osvestil, je Daraškov turški služabnik zaloputnil vratca v zidu... Pravim ti, da morava v to hišo. Mora-

va! Kaj če Axel res še živi? — Glej, zasačiti naju vohče ne morejo. Kdo pa hodi ponoči po stari Grajski stolbi, prosim te — in jaz umem ravnat z vitrihom, da se boš kar čudil...«
 Preden sta se prijateljica lotila svojega načrta, sta do noči postopala po cestah. Nato sta preplezala zid in sta se končno ustavila pred staroversko hišo, ki je bila Perzijejeva last.
 Hiša — samotno poslopje na višini Fürstenbergovega parka — sloni kakor mrtva čuvajka ob stranskem opornem zidu s travo obraščene Grajske stolbe.
 Ta vrt in ti stari bresti tam spodaj izražajo nekaj neznansko strahotnega, je šepetal Otokar Dohnal. »Samo poglej kako grozeče se odražajo Hradčanji od neba. In razsvetljena okna v vdolbinah tam na gradu! — Res neobičajen vetrc pihlja tu na Mali strani. Kakor da se je vse življenje skrilo globoko pod zemljo, iz strahu pred prežečo smrtjo. Ali nimaš tudi ti občutka, da bi se utekla nekega dne ta varljiva podoba nenadoma pogrezniti, kakor privid ali fata morgana... in da bi se moralo to speče, zdeče življenje prebuditi kot pošastna žival ter se izpremeniti v nekaj novega, strahovitega! — In le poglej te bele, s peskom posute poti tam doli — kakor žile.«
 »Pojdži že vendar,« je silil Sinclair. »kolena mi držečjeje od razburjenja... Nā, drži mi tačas situacijski načrt.« — Vrata so bila kmalu odprta in prijateljica sta tipala kvišku po starih stopnicah, na katere je padalo skozi okrogla okna jedva malce svetlobe z zvezdnega neba.
 »Ne prižgi, lahko bi od spodaj iz vrtnih hišice opazili luč — slišiš. Otokar! Stopaj tesno za menoj. — Pazl, tu je stopnica izruvana. Vrata na hodnik so odprta — tod — tod, na levo.«
 Zdajci sta obstala v neki sobi.
 »Nikar vendar tako ne ropotaj!«
 »Ne morem za to: vrata so se sama zaloputnila.«
 »Prižgati morava luč. Bojim se, da vsak trenutek kaj prevrnem, toliko sto-

lov mi stoji na poti.«
 V tistem hipu se je zablislila na steni višnjeva iskra in začul se je šum, kakor da nekdo ječe vdihava zrak.
 Zdelo se je, da vre iz tal iz vseh kotov tiho škrpanje.
 Sekundo spet — mrtvaška tišina. Nato je glasno in počasi odšel grgrajoč glas:
 »Ena — dve — tri — — —«
 Otokar Dohnal je zakričal, podrgnil kakor blazen po svoji škatljici užigalic. Roke so mu brzele v strašni blazin grozi. Naposled se je posvetila luč — luč! Prijateljica sta se zagledala drug drugemu apneni beli obraz: »Axel!«
 »Štiri — pet ššest — seeedem — — —«
 »am iz vdolbine so prihajali glasovi. «Prižgi svečo! Urno, urno!«
 »— — — osem — devet — deseeet — enajst — — —«
 V stenski vdolbini je na bakrenem drogu visela od stropa človeška glava s plavmi lasmi — Drug je prodiral teme zgoraj po sredi. Vrat je bil pod brado ovit s svileno prevezo — in pod njim sta viseli rdečkasti pljučni krili z zračnimi cevmi in sopili. Vmes je ritmično utripalo srce, ovito z zlati žicami, ki so vodile do majhnega električnega pristroja na tleh. — Napeto polme žile so dvigale kri iz dveh tenkovratih steklenic.
 Otokar Dohnal je postavil svečo na majhen svečnik in se je oklenil prijateljice roke, da se ne bi zgrudil.
 To je bila Axelova glava z rdečimi ustnicami in cvetočo barvo obraza, kakor živa. — Široko zijoče oči so s strahanskim izrazom buljele v užigalno zrcalo na nasprotni steni, ki je bila menda pokrita s turkmenskim in kirgiškim orožjem in tkaninami. Povsod so igrali prečudni vzorci orientalskih pletenin.
 Soba je bila vsa polna prepariranih živali. Kače in opice v čudno skrivenjenih položajih so ležale pod raztrošenimi knjigami.
 Na neki mizi ob strani je v stekleni kadunji plaval človeški trebuh v modrikasti tekočini.
 Mavčevo poprsje Fabija Marinija je z nekega podstavka resno zrla na sobo

Prijateljica nista mogla spregovoriti besede: hipnotizirana sta strmela v srce te strahovite človeške ur, ki je trepetalo in bilo kakor živo.
 »Za Boga, proč od tod, sicer omedlim! Prokleta naj bo ta perzijska pasta!«
 Hotela sta vratom.
 Tedaj! — spet to strahotno škrpanje, ki se je zdelo, da prihaja iz preparatovih ust. —
 Dve višnjevi iskri sta se zablješčali in užigalno zrcalo jih je odbilo naravnost v mrtvečeve zrenice.
 Njegove ustnice so se odprle, neokretno se je iztegnil jezik, skrtil se za sprednje zobe — in glas je zahropel:
 »En četrrrrrt...«
 Nato so se usta zaprla in obraz je spet strmo bulil predse. —
 »Grozovito! Možgani delujejo — žilvé — — — Proč, proč — na prsto — ven! — Svečo — vzemi svečo. Sinclair!«
 »Tak odprj vendar, tristo nebes — zakaj ne odpres?«
 »Ne morem tam — tam, poglej!«
 Notranja ključka je bila človeška roka, okrašena s prstani. Mrtvečeva roka; beli prsti so grabili v praznino.
 »Nā, tu, vzemi to canjo! Kaj se bojiš? To je vendar roka našega Axela!«
 — — — — —
 Stala sta spet na hodniku in gledala, kako so se vrata počasi sama zaprla. Črna steklena tablica je visela na vratih:
Dr. MOHAMED DARASE - KO anatom
 Sveča je plapolala v prepihu, ki je vel po opečnatih stopnicah.
 Tedaj se je Otokar opotekel ob steno in se stokaje zgrudil na kolena: »Tam! tisto tam — — — Pokazal je ročaj hišnega zvonca.
 Sinclair je posvetil bliže.
 Z divjim krikom je odskočil in izpuštil svečo na tla.
 Pločevinasti svečnik je zvenketal od stopnice do stopnice. — — — — —
 Kakor blazna — z naježenimi lasmi, piskajočjo sapo sta v temi drevila po stopnicah navzdol.
 »Perzijski satan! Perzijski satan!»

Hitite da ne zamudite
15-50% 0-nega
 popusta, ki Vam ga nudi **poslednji teden** tvrdka
A. Sinkovic in K. Soss
 Ljubljana, Mestni trg 19

Modni atelje M. SARCEVE zopet **otvorjen**
 LJUBLJANA, Kongresni trg 4/1

Kdor oglašuje, ta napreduje!

ZAHVALA.
 Ob brdki izgubi naše mame, ozroma soproge, gospe
Nežike Vovk
 izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo za izkazano sočutje in sožalje vsem, ki so nas tolažili v težkih trenutkih. Nadalje se zahvalujemo darovalcem cvetja ter vsem, ki so rajnico spremljali na njeni zadnji poti.
 Novo mesto-Kandija, dne 20. sept. 1926.
 Rodbina VOVK

Zahvala.
 Vsem onim, ki so nam ob izgubi naše ljubljene mame, oziroma soproge, gospe
Marije Foršek
 z izrazi svojega sočutja pomagali nositi neznožno bol, se rajnice spomnili s krasnim cvetjem in venci ter jo spremljali na njeni zadnji poti, izrekamo najtoplejšo zahvalo.
 NOVO MESTO, dne 20. septembra 1926.
 Rodbina Foršek

Austro-Daimler
 osebni avto 35 HP v izvrstnem stanju z električno odprto in zaprto karoserijo z Boschovo električno razsvetlavo s starterjem
se tako prodaja za Din 57.000
 Pojasnila iz prijaznosti npr. gosp. Franc Dolencu v Planini pri Rakeku 67

Na stare sa parketarska tvrdka
Ferdo Primožič
 LJUBLJANA, Trnovski pristan 4
 se priporoča za dobovo in polaganje vsakovrstnih parketov, hrastovih in bukovih desic. Popravlja in strazuje starih podov.
 Delo solidno — 189 Cene umerne

Družabnik se sprejme
 dobro dočemu dobičkosnemu podjetju s kapitala od 250.000 do 500.000 Din radi razširjenja obrata ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »500.000« 66Z

L. Mikuš
 LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
 Na drobno! Na debelo!
 Zaloga sprehajalnih palic
 Staro orodje se sanovo orenobica.

Direkcija resavskih rudnikov
NIKOLA B. JOČIĆ & SIN, Beograd,
 Krunska 32a, potrebuje za svoj rudnik »RESAVA« v Barah
20 rudarjev
 in
30 tekačev
 samci. Na radniku e okoli 600 delavcev, med njimi dosti Slovencev

Ivan Galič
 železniski čuvaj
 danes 22. septembra i. l. po dolgmučni boleznii v starosti 63 let preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, 23. septembra ob 11 z hiše žalosni A. Kasandrova cesta 2 (čuvajnica) na pokopališču k Sv. Križu.
 Ljubljana, 22. septembra 1926.
 Založni rodni Galič-Vrhovec

Bujen par!
 Kdo bi si mislil, če ju vidi tako vesela in kako izgledata dobro, da sta že učkata sedemdeseto leto?
 Stvar je čisto lahka, skrivnost priprasta. Prebavni aparat se z leti postara in v starejši dobi ni več sposoben za funkcije, katerim je služil v moški dobi. To opešanje prebavnih funkcij je treba nadomestiti s koncentrirano in lažje asimilirajočo hrano.
OVOMALTINE
 koncentrirana hrana napravljena iz mleka, jajc, sladkorja in kakava je ona hrana ki najbolje služi te svrbi. Skodelica OVOMALTINE redno zavžita pri zajtrku zagotavlja nam dolgo in čilo starost.
Ovomaltine se dobi v vsaki apoteki in drogeriji po ceni:
 100 gr 18-50 Din, 250 gr 36-25 Din, 500 gr 63-25 Din.
 Zahtevajte poskusno pošiljatev, sklicujoč se na ta list, od
Dr. A WANDER d. d. tovarna farmaceutskih in dietetnih preparatov
 ZAGREB Jurjevska ul. 37

Underwood
 »Sani stroj«, dosegje svetovni sloves nad 2.000.000 strojev v prometni izkušnji.
 ZASTOPNIKO
UDVIG BARAGA LJUBLJANA
 Selenburgova ul. 6

AUTO
 namke Austro Fiat, 4 sežežni, motor v dobrem stanju so tega se lahko prenaredi v tovorni voz se za 12.000 Din **takoj prodaja.**
 Stojam Austro Fiat 6 sedežni se tudi ugodno prodaja. Naslov pod »Austro Fiat« na upravo »Jutra« v Mariboru.